KIRMIZI KEDİ KLASİKLER

William Shakespeare

Hamlet

ÇEVİREN: TARIK GÜNERSEL

KIRMIZIKEDİ

William Shakespeare
Hamlet
KIRMIZIKEDİ

William Shakespeare

İnsan duygu yelpazesini ve çatışma unsurlarını yakalamaktaki maharetiyle haklı bir üne sahip olan Shakespeare dünyanın gelmiş geçmiş en iyi oyun yazarı olarak kabul edilir. 26 Nisan 1564'te Stratford-upon-Avon'da doğdu. Okulda Latince okuma yazmanın yanı sıra klasik tarihçileri ve şairleri öğrendi. 18 yaşında Anne Hathaway ile evlendi. Kızları Suzanna ve iki yıl sonra da ikizleri Hamnet ve Judith doğdu. Hamnet 11 yaşında öldü. 1580'lerde Londra'ya gitti. The King's Men (Kralın Adamları) tiyatrosunda çalışmaya başladı. 1599'da ortaklarıyla Thames nehri kıyısında Globe Theater'ı (Dünya Tiyatrosu) kurdu. Londra'da önemli dostlar edindi. İki şiirini 3. Southampton Dükü'ne ithaf etti. Kraliçe I. Elizabeth ve Kral I. James de yazarın sarayda sahnelenen oyunlarından çok etkilenmişlerdi. Oyunlarını kurarken pek çok kaynaktan yararlandı. Raphael Holinshed'in 1587 tarihli *Chronicles*'ı bunların başında gelir. Trajediden komediye hemen her türde toplam 38 oyun ve 154 adet sone yazdı. 23 Nisan 1616 günü, doğduğu yerde hayata veda etti.

Tarık Günersel

Bkz. www.tarikgunersel.com

Kırmızı Kedi Yayınevi: 1300
Klasikler: 83

Özgün adı: *The Tragedy of Hamlet: Prince of Denmark*

Hamlet
William Shakespeare
Çeviren: Tarık Günersel

© Tarık Günersel, 2020
© Kırmızı Kedi Yayınevi, 2020

Bu çevirinin Türkçe yayın hakkı ONK Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Yayın Yönetmeni: Enis Batur

Dizi Editörleri: Volkan Atmaca, Çağlayan Çevik
Kitap Editörü: Volkan Atmaca
Kapak Tasarımı: Cüneyt Çomoğlu
Sayfa Tasarımı: M. Aslıhan Özçelik

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni alınmaksızın, hiçbir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Birinci Basım: Eylül 2020, İstanbul
ISBN: 978-605-298-705-6
Kırmızı Kedi Sertifika No: 40620

Baskı: Pasifik Ofset
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere/İSTANBUL
T: 0212 412 17 77 Sertifika No: 44451

Kırmızı Kedi Yayınevi
kirmizikedi@kirmizikedi.com / www.kirmizikedi.com
www.facebook.com/kirmizikedikitap / twitter.com/krmzkedikitap
Ömer Avni Mah. Emektar Sok. No: 18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL
T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

William Shakespeare

Hamlet

Çeviren: Tarık Günersel

TİYATRO

SUNUŞ

SHAKESPEARE
Prens Hamlet'in Trajik Hikâyesi yayına hazır.

YAYINCI
Rüyamda görsem inanmam!
Çok yaşa, Will! Başka evrende
Yayıncıya oyuncular derleyip vermiş;
"Tartışmanın sonu gelmez," deniyor.

SHAKESPEARE
Keşke piyesteki dil korunabilse!
Ne yazılışlar değişse, ne de sesler, anlamlar.
Her bebek anlama yetisiyle doğsa,
Çeviri sorunu olmadan, bağlantılı bilgilerle.

YAYINCI
Müjde: Bizim evrendeki genbilimciler
Başarmak üzere.

SHAKESPEARE
İyi ki buradaki Shakespeare'im!

ÇEVİRMEN
Öhhö, yankılama çabası hoş yine de
Farklı yansılara yol açarak –her çağda, dilde.

Değerli Okur,

Everest'e nasıl çıkılır? Ekiple.
Tek başınayken bile,
Önce çıkanların bilgi ve kamplar mirasından
Yararlanır insan. Bir klasiği
Başka dilde yankılama süreci
Everest macerası gibidir. Ama
Doruk hep ötede kalır.

Hamlet için "trajikomedi" değilse de
"Hicivli trajedi" denebilir.
İlk sezonu 1600-1601 olan *Hamlet*'in ilk basımları:
1603 (Bir süredir "kötü" denmeyen ve "geçenlerde" oynanınca
Yeterince başarılı bulunan kısa Quarto, Q1),
1604 ("İyi" Quarto, Q2),
1623 (Folio).
En çok yararlandığım basımlar:
Editörü Jeff Dolven olan 2007 Barnes & Noble yayını,
Editörü John Jowett olan 2016 Oxford - *WS, The Complete Works.*
No Fear dizisindeki *Hamlet* yararlı –ama bal tuzağı,
Şiirsizliği ile fazla basitliğine kapılınırsa.
18. yüzyıldaki beş perde bölümlemesi yerine
Jowett 19 sahne ile akıcılık sağlıyor;
Ara istenirse 9. sahne sonu uygun.
Bilgi notları okur için yararlıdır, ama
Sahnede seyirciye geçmez; birkaçı gerekli,
Burada sözlere ek'li.

Özge Cengiz'in bu çeviri odaklı yaptığı söyleşi
Virüs dergisinin ilk sayısında.

Hamlet maceraları sürüyor. Nicelerine...

tg 2020

KARAKTERLER

HAMLET, Danimarka Prensi
CLAUDIUS, Danimarka Kralı, *Hamlet'in amcası*
HAYALET, *Baba Hamlet'in görüntüsü*
GERTRUD(E), Danimarka Kraliçesi, *Hamlet'in annesi*
POLONIUS, *Claudius'un danışmanı (Polonya kökenli olabilir)*
LEARTES, *Polonius'un oğlu ("Laertes" yazılır, ama okuma rahatlığı bakımından böyle)*
OPHELIA, *Polonius'un kızı*
HORATIO, *Hamlet'in dostu*
ROSEN/CRANTZ, *Claudius'un adamlarından*
G(U)ILDEN/STERN, *Kral Claudius'un adamlarından*
FORTINBRAS, Norveç Prensi
VOLTEMAND, Norveç'e 1. Elçi
CORNELIUS, Norveç'e 2. Elçi
OZRIK (ya da Osric, Ostrick), *varlıklı bir züppe*
REYNALDO, *Polonius'un uşağı ya da adamı*

FRANCISCO
BERNARDO } Askerler
MARCELLUS

İki "palyaço": Mezarcı ile yardımcısı
Oyuncular: "Kral" - "Kraliçe" (erkek) - "Lucianus"
Rahip - Norveçli Komutan - Hizmetkâr - Ulak
Denizci - Lord - İngiliz Elçisi - Âsi/ler

İkisi kadın 18 oyuncu ile sunulabilir:

E1 Hamlet
E2 Claudius
K1 Gertrud
K2 Ophelia
E3 Polonius
E4 Leartes
E5 Horatio
E6 Hayalet
E7 Rosencrantz - Hizmetkâr
E8 Guildenstern - Rahip
E9 Voltemand - Fortinbras
E10 Cornelius - 1. Oyuncu ("Kral") - Mezarcı
E11 Francisco - Âsi/ler - Ozrik
E12 Bernardo - 3. Oyuncu ("Lucianus") - Denizci
E13 Reynaldo - Norveçli Komutan
E14 Marcellus - Mezarcı Yardımcısı - İngiliz Elçisi
E15 2. Oyuncu ("Kraliçe") - Ulak
E16 Lord

Bazı rejilerde Claudius ile Hayalet aynı oyuncu.
Ana mekân: Elsinor(e) Şatosu. Günümüzde Kronborg.

1. Sahne

Gece. Şato surları.

Nöbetteki FRANCISCO girer, karşı yönden BERNARDO.

BERNARDO
Kimdir o?!

FRANCISCO
Yo, sen söyle. Açıkla kimliğini.

BERNARDO
Yaşasın Kral.

FRANCISCO
Bernardo?

BERNARDO
O.

FRANCISCO
Tam vaktinde geldin.

BERNARDO
Saat on ikiyi vurdu.
Git yat, Francisco.

FRANCISCO
Kurtardın beni, yaşa.
Amma acı soğuk. Bittim.

BERNARDO
Nöbette olay çıktı mı?

FRANCISCO
Fare çıtı bile çıkmadı.

BERNARDO
Oh, iyi geceler. Görürsen,
Horatio'yla Marcellus tez gelsin.
Nöbette birlikteyiz.

FRANCISCO
Hah, onlar galiba. Dur, kimdir o?

HORATIO ile MARCELLUS girer.

HORATIO
Bu toprağın dostları.

MARCELLUS
Danimarka Kralı'nın kulları.

FRANCISCO
Tanrı yardımcınız olsun.

MARCELLUS
Var olasın, aslan asker.
Nöbeti kim devraldı?

FRANCISCO
Bernardo, sağolsun.
Hadi iyi nöbetler.

Çıkar.

MARCELLUS
Selam, Bernardo.

BERNARDO

Horatio da bur'da mı?

HORATIO [*Gönülsüz*]

Parçası.

BERNARDO

Selam, Horatio.
Hoşgeldin, Marcellus.

MARCELLUS

Eee, o şey bu gece de göründü mü?

BERNARDO

Hiçbir şey görmedim.

MARCELLUS

Horatio'ya bakarsan hayalmiş.
İki kez gördük, inanmıyor. Ben de
Yanımda sürükledim, bu gece
O şey tekrar belirirse
Gözümüze hak versin, konuşsun diye.

HORATIO

Öf, olmaz öyle şey.

BERNARDO

"Olmaz, olmaz," deme, olmaz olmaz.
Kulağın bizim ilginç olaya surla kapalı madem,
Bize düşen aşmak için bir daha hücum:
İki gece oldu, üst üste.

HORATIO

Eh, dinleyelim bakalım.
Aldı Bernardo, bakalım ne dedi.

BERNARDO

Daha dün gece
Kutup Yıldızı'nın batısındaki şu yıldız
Yine yol almış, ışırken,
Çan bir kez çınladı. Marcellus'la ben...

HAYALET girer: tepeden tırnağa zırhlı, yüzlüğü kalkık, elde asa.

MARCELLUS

Şşş, susun! İşte, yine geldi!

BERNARDO

Tıpatıp ölen kral!

MARCELLUS

Okumuş adamsın, Horatio;
Bir şey de, Latince.

BERNARDO

Krala benzemiyor mu? İyi bak!

HORATIO

Hem de nasıl.
Korku bağrımı deşti, merakla.

BERNARDO

Konuş ki konuşabilsin.

MARCELLUS

Seslen, Horatio!

HORATIO

Ey gece yarısı belirip sarsan!
Ey gömülen kralın sağken yaptığı gibi
Savaşçı giyimiyle gururla yürüyen,
Nesin, neyin nesi?
Tanrı aşkına buyruk, söyle!

MARCELLUS
İçerledi.

BERNARDO
Aldı başını gidiyor!

HORATIO
Dur! Konuş! Buyruk bu!

HAYALET çıkar.

MARCELLUS
Buy'run, gitti –tek laf etmeden.

BERNARDO
Nasılmış, Horatio?
Titrersin, değil mi? Sarardın.
Hayal ürünü müymüş? N'aber?

HORATIO
Tanrı tanık ya,
Gözümle görmesem inanmazdım.

MARCELLUS
Kral Hamlet'e benzemiyor mu?

HORATIO
Kendine benzediğin kadar.
Norveç Kralı'yla dövüşteki zırhla.
Baltasını öfkeyle buza çaldığında
Kaşları böyle çatıktı. Olur şey değil.

MARCELLUS
Oldu bile, bundan önce iki kez
Gecenin köründe geçti önümüzden –askerce.

HORATIO

Bilemiyorum, ama bence
Ülkede buhran patlak vermek üzere.

MARCELLUS

Peki, bilen varsa desin:
Bu delilik nöbetleri niçin?
Neden her gün top dökülüyor –tunçtan?
Ya onca savaş malzemesi –başka diyarlardan?
Tersanede terslik yok mu:
İşçiler kan ter içinde, Pazar bile! Gece gündüz!
İşin içinde iş var. Kim aydınlatır?

HORATIO

Belki ben. Söylenti şu:
Hani kibirli Norveç Kralı meydan okumuştu;
Yiğit Hamlet
–ki böyle övülür bilinen dünyada–
Teke tek dövüşte yenince
Toprak almıştı, sözleşme gereği;
Hukuka uygun, töreye de.
Yenilseydi
Eşit büyüklükte toprak verecekti.
Şimdi,
Fortinbras oğlu Fortinbras
–adı üstünde mi, "Kolu Güçlü" mü, belirsiz–
Köpekbalığı gibi saldırgan,
Karın tokluğuna
Başıbozuklar toplamış Norveç kırsalından,
Ters bir amaçla:
Belasını bulan babasının
Verdiği toprakları geri almak.
O yüzden bu telaş, nöbetler
7/24, tüm ülkede.

BERNARDO

Demek ondan, olağanüstü hal.
Baba Hamlet'i andıran görüntü
Uyarmak için silahlı belki.

HORATIO

Zihin gözüne batan çıban.
Roma'nın en güçlü döneminde
Sezar öldürülmeden önce,
Mezarlar boşalıvermiş bir gece:
Kefenli cesetler koşuşmuş
Saçma gelen sözlerle. Gökte kargaşa:
Yıldızlar ateş yollar çizerken,
Çiyde kan varmış, güneşte felaket.
Denizler Tanrısı Neptün'ün diyarında
Işık yok olmuş Ay tam tutulunca.
Kıyamet. Biz de
Yıkım eşiğindeyiz belki. Bu olanlar belirti,
Ön oyun gibi;
Yaklaşan uğursuzluğa karşı
Yerle gök bir olmuş, uyarıyorlar
Bizi, tüm ülkeyi.

HAYALET girer.

İşte yine geldi!
Ölürüm de tepkisiz kalmam.
Kal, ey... şey!

HAYALET kollarını açıp durur.

Sesin var mı ya da çıkar mı? Söyle,
İyi şey varsa –yapılınca
Sana huzur, bize şeref verecek, belirt, hadi!
Hazine mi var –bulunca sakladığın?
O sır yüzünden mi huzursuz dolanırsın?
Önemli bilgi mi var –yurt savunmasına yarar?

Horoz öter.

Kal da konuş! [*Marcellus'a*] Durdur!

MARCELLUS

Kargı kullansam?

HORATIO

Kullan, durmazsa.

BERNARDO

Bur'da!

HORATIO

Bur'da!

HAYALET çıkar.

MARCELLUS

Gitti. Öyle güçlü birini tehdit
Saçma. Gülünç olduk. Kötü.
Hem ruh zaten hava gibidir:
Şiddet vız gelir, tırıs gider.

BERNARDO

Tam dile gelecekti, horoz öttü.

HORATIO

Bir inanca göre,
Sabah borazanı horoz ötünce,
Dolaşan ruh varsa –ner'de olursa olsun:
Su, hava, toprak, ateş–
Yerine dönermiş. Demek doğru.
Çağrıldı ki telaşlandı.

MARCELLUS

Tek ötüşle yitti gözden.
İsa'nın doğum bayramında
Tan kuşu gece boyu ötermiş. O sayede
Güvenli olurmuş gece;
Gezegenler çarpışmaz, kara büyü sökmezmiş.
Noel gecesi öyle korur işte.

HORATIO

Duymuştum, biraz inanırım.
Bakın, sabah kızıl pelerine bürünmüş
Doğudaki tepeden iniyor,
Gökten gelen çiyi aşarak.
Nöbeti keselim; önerim
Hemen oğul Hamlet'e varmak.
Bize dilsiz ruh ona bülbül kesilir.
Haber vermemiz gönül borcu değil mi
–hem görev hem de sevgi gereği?

MARCELLUS

Doğru; biliyorum ki
Uygun bir yerde şimdi.

Çıkarlar.

2. Sahne

Saray müziği: Borazanlar. Renkli kostümlerle KRAL, KRALİÇE, POLONIUS, LEARTES, OPHELIA, VOLTEMAND, CORNELIUS...

Kapkara giyimiyle HAMLET.

KRAL

Aziz ağabeyimiz Hamlet'in ayrılışı
Taze bir anı, acı yeşil. Keder doruğunda
Ülkece kenetlendik; sonra
Akıl ile dizginlendi doğa:
Ağabeyimizi hüzünle düşünürken
Kendimizi unutmak yanlış olurdu,
Savaş eşiğinde. Kraliçe yengemizdi,
Eş edindik, taht ortağı kılarak.
Buruk bir sevinç:
Bir gözde gölge, öbüründe pırıltı,
Cenazede sevinç, nikâhta ağıt,
Keder ile sevinç dengede.
Bu süreçte sağduyunuza başvurduk;
Bilgeliğiniz destek oldu. Sağolun.
Şimdi gündem: Norveç Prensi
Gücümüzü hafife alarak, ya da
Ağabeyimiz hayatta olmadığından
Devletin çivisi çıktı sanarak
Boş hayale kapılmış, tehdit ediyor:
Neymiş, yenik düşen babasının
Verdiği toprakları geri verecekmişiz!
O toy daha çok söze değmez.

Gelelim bize: Yaşlı Norveç Kralı
Yatalak; sağır sayılır:
Yeğenin amacını duymaktan uzak.
Biz de yazdık:
"Ey Norveç, senin yeğen,
Bize saldırı peşinde; engel ol,
Silah verdikleri senin uyrukların."
Aziz Cornelius ile Voltemand, göreviniz
Elçilik: Kardeş Norveç Kralı'na gitmek.
Görüşme çerçeveniz yazılı, kesin,
Maddeler halinde; ek yetkiniz yok.
Bağlılık belirtiniz tez yola çıkmak olsun.
Güle güle.

VOLTEMAND, CORNELIUS
Emriniz başüstüne, her zaman.

KRAL
Eminiz, içtenlikle.

VOLTEMAND ile CORNELIUS çıkar.

Eee, Leartes, ne var ne yok?
İsteğin varmış, nedir acaba?
Hiçbir akılcı dileğin
Sonuçsuz kalmaz –biz Kral oldukça.
Taht öyle yakın ki babana
Ne beyin kalbe daha yakındır,
Ne de dile uyan el daha etkili. Dileğin?

LEARTES
İzin, efendim;
Fransa'ya dönmem için.
Taç giyme törenine gelmiştim.
İşlem tamam, aklım gönlüm orada.
Lütfetseniz de gitsem –onayınızla?

KRAL

Babanın oluru var mı? Polonius ne der?

POLONIUS

Israr üstüne ısrar.
Pes ettim, izin var. Lütfederseniz uçar.

KRAL

Pekâlâ, gönlünce yaşa, zaman senin.
Talihin yaver olsun.
Sana gelince, Hamlet,
Yakınım, yeğenim, oğlum...

HAMLET [*Söylenir*]

Yeğenden yakın, oğuldan uzak.

KRAL

Nedense tepende kara bulut var.

HAMLET

Tersine, efendim:
Başıma [*Kral'ı gösterir*] güneş geçti.

KRALİÇE

Hamletçiğim, kurtul şu gece renginden,
Dost gözüyle bak [*Kral'ı kasıtla*] Danimarka'ya.
Ömrünü tüketme geçmişle,
Soylu baban için küskün, bakışın yerde.
Bilirsin, ölüm olağan. Her canlı ölür,
Doğadan sonsuzluğa göçer.

HAMLET

Doğru, hanımefendi, olağan.

KRALİÇE

Öyle ise bu tepki neden
–bu durum sana özgüymüş gibi?

HAMLET

Gibi mi, anne? Gibisi fazla, öyle:
Başka babam ölmedi ki önce.
Ne mürekkep karası giyim
Ne de vahlar doğru yansıtır içimi;
Ne gözden taşan ırmak,
Ne de surat asmak.
Her keder belirtisi görüntüdür, sahte olabilir.
Fakat içim kan ağlıyor, bilin.
Kara giyim ipucu, binde biri kederin.

KRAL

İyi huylusun; örnek evlat.
Yas görevini yerine getirdin, Hamlet.
Düşün ki baban da babasını yitirmişti,
Babası da babasını. Geride kalan
Elbet yas tutar, ama
Her şeyin fazlası fazla: Ölenle ölünmez.
Erkeğe yakışmaz. Tanrı'ya isyan.
Ne gösterir yas –uzayan?
Sığ akıl, sursuz yürek, zaaf.
Olan olmaz olur er geç madem,
Ne diye kederde karar –her dem? Yo,
Günah, ölene ayıp, doğaya ters, akla ziyan,
Değil mi ki normaldir baba ölümü.
Ta ilk cesetten bugün ölene kadar
"İşin fıtratında var," der mantık.
Yararsız tepkiden cay, bizi baban say.
Bütün dünya bilsin artık:
Taht benden sonra senin.
Soylular seni seçsin. Sana sevgim
En sevecen babanınki kadar; nitekim
Bundan, okula dönmeni istemeyişim.
Yeniden seçim yap, yanımızda ol,
Huzur ve neşe kaynağımız,
Başta gelen saraylı, yeğenim, oğlumuz olarak.

KRALİÇE

Annenin duaları boşa gitmesin.
Kal, gitme, bak ölümü gör.

HAMLET

Buyruğunuz başımın tacı, hanımefendi.

KRAL

İşte doğru cevap, sevgi dolu.
Yurdunda bizim gibi ol.
Gelin, hanımefendi. Hamlet'in
Bu nazik, içten uyumu
Gönlüme taht kurdu; şölen yaraşır:
Şerefine her kadeh kaldırışım
Top atışıyla duyurulsun bulutlara;
Yerdeki şen gürleyiş
Gökte yankılara yol açsın. Gidelim.

Borazanlar. HAMLET'ten başka herkes çıkar.

HAMLET

Ah şu kaskatı kesilen beden erise,
Çözülse, çiy tanesi olsa! Ya da intihara karşı
Kesin yasak olmasa! Ey Ölümsüz Olan,
Dünya işleri nasıl da yorucu, bayat, boş,
Yararsız! Yuh olsun bu dünyaya!
Bakımsız bahçeden başka ne ki;
Sırf kötü tohumlara geçit var!
Babam göçeli iki ay olmadan!..
"Kral" kraldı.
Ner'de o yakışıklı Güneş Tanrısı,
Ner'de şu suratsız orman kaçkını!
Babam annemin üzerine titrerdi;
Rüzgâra siper olurdu yüzü üşümesin diye.
Yalan dünya! Hatırlamasam keşke.
Annem nasıl sarılırdı babama, doyamadan;
Beslendikçe iştahı artarak. Ama

Dul kalalı bir ay olmadan!..
Düşünmeden edebilsem!
Zaafmış! Ey Zaaf, asıl adın Kadın!
Yedi oğlu yedi kızı katledilen Niobe
Nasıl ağlamışsa taş kesilince bile,
Annem de öyle ağladı babamın peşinde;
Ama varıverdi kayınbiraderine;
Cenaze pabucu yepyeni.
Ben Herkül'e ne kadar benzersem
Amcam da babama o kadar benzer.
İçgüdüyle yaşayan hayvan bile
Eşi için daha çok yas tutar. Annemse
Gözyaşı yanakta tuz bırakmadan,
Evlendi –yangından mal kaçırır gibi.
Hem de ensest çarşafına! İncil karşı değil mi
Koca kardeşiyle evlenmeye? Kardeş karısıyla?
Bazı yerde âdet olsa bile? Yo,
Bu yol ne iyi, ne de iyiye varır.
Ne hayır gelir böyle şerden? Ama
Sessiz kırıl, kalbim; ipucu vermeden.

HORATIO, MARCELLUS ve BERNARDO girer.

HORATIO
Merhaba, efendim.

HAMLET
Horatio! Adın bu, değil mi
–aklım tam gitmediyse?

HORATIO
Ta kendisi, hizmetkârınız.

HAMLET
Hizmetkârın olayım.
Marcellus...

MARCELLUS
Aziz efendim.

HAMLET
... seni de gördüğüme sevindim.
[*Bernardo'ya*] İyi akşamlar.
[*Horatio'ya*] Burada zaman öldürmek neden?
Wittenberg'e dönmek varken?

HORATIO
Tembel kaçağın tekiyim.

HAMLET
Duymamış olayım, okuldaşım. Bu lafı
Düşmana zaten söyletmem; sen de lütfen
Asılsız ihbarla
Kulağıma şiddet uygulama.
Dersten kaytarmazsın, bilirim.
Hele orası! Dr. Faust'un ders verdiği yer.
Kapısına Luther'in protesto çaktığı.
Bur'da ne işin var? İçme dersi al, bari!

HORATIO
Cenaze törenine gelmiştim.

HAMLET
Dalga geçme: annemin düğününe.

HORATIO
Eh, o da oldu.

HAMLET
Tasarruf, ekonomi:
Cenazeden artan yemekler
Düğüne de yeter. Ah, o düğünde olmak!..
Hay o günü görmektense

Cennette can düşmanım canıma okusaydı!
Babam gözümün önünde.

HORATIO

Nerede?!

HAMLET

Zihin gözümde.

HORATIO

Bir kez görmüştüm;
Tahtı dolduran bir kraldı.

HAMLET

Adamdı. Yaman. Eşi benzeri çıkmaz.

HORATIO

Çıktı, dün gece.

HAMLET

Kim?!

HORATIO

Babanız, kral.

HAMLET

Babam kral mı?!

HORATIO

Merakı gemleyin, dile gelsin
Tanık olduğumuz çarpıcı olay.

HAMLET

Hay hay, kulağım sende.

HORATIO

Üst üste iki gece, ikisi
Nöbette, bir görüntü belirmiş

Babanıza benzeyen; donakalmışlar:
Zırhlı, heybetli, savaşa hazır;
Ağır ağır yürümüş,
Bir asa boyu yakından geçmiş, üç kez
–korkuyla şaşkın bakılırken,
Diller tutulmuş. Üçüncü gece
Tanık oldum: Beliren
Babanızdı. Ellerim
Birbirine ne kadar benzerse,
O kadar benziyordu.

HAMLET
Ner'de?

MARCELLUS
Şur'da, surda.

HAMLET
Konuşmadınız mı?

HORATIO
Konuştum, ses etmedi.
Bir kez başını kaldırdı,
Tam bir şey diyecek, horoz öttü,
Telaşla gitti, gözden yitti.

HAMLET
Garip.

HORATIO
Varlığımız kadar gerçek.
Bilginiz olsun dedik, görev bilerek.

HAMLET
İyi ki varsınız. İrkinç.
Bu gece nöbet var mı?

MARCELLUS, BERNARDO, HORATIO
Var, Prensim.

HAMLET
Zırhlıydı, öyle mi?

MARCELLUS, BERNARDO
Zırhlıydı.

HAMLET
Tepeden tırnağa mı?

MARCELLUS, BERNARDO
Baştan aşağı.

HAMLET
Demek yüzünü görmediniz.

HORATIO
Gördük, miğferin yüzlüğü kalkıktı.

HAMLET
Yüzü asık mıydı?

HORATIO
Öfkeden çok hüzün vardı.

HAMLET
Solgun muydu, al al mı?

HORATIO
Solgun.

HAMLET
Gözünü size dikti, öyle mi?

HORATIO
Israrla.

HAMLET
Orada olmak varmış.

HORATIO
Şaşardınız.

HAMLET
Sanırım. Uzun mu kaldı?

HORATIO
Orta hızda sayılsa, yüze kadar.

MARCELLUS
Yo.

BERNARDO
Daha uzun.

HORATIO
Ben gördüğümde değil.

HAMLET
Sakalı kırçıl mıydı?

HORATIO
Sağken gördüğüm gibi, kırlaşmış.

HAMLET
Bu gece surda olurum; belki yine gelir.

HORATIO
Eminim.

HAMLET

Babamın ruhuysa konuşurum.
Cehennem dile gelse, "Sus!" dese susmam.
Aramızda sır kalsın bu. Gece
Ne olursa olsun anlamaya çalışın,
Ama kimseye sözünü etmeyin.
Sevginizi karşılıksız bırakmam.
Gece yarısı buluşmak üzere.

HORATIO, MARCELLUS, BERNARDO

Şerefinize saygımız sonsuz.

HAMLET

Sevginizi yeğlerim,
Sevgime karşılık. Güle güle.

Çıkarlar.

Babamın ruhu zırhlı, silahlı! Terslik var.
Tatsız bir oyun, belki.
Gece oluverse! Dingin ol, ruhum.
Her kötülük elbet çıkar göz önüne,
Dünyanın tüm toprağı gömdüyse bile.

Çıkar.

3. Sahne

LEARTES ile OPHELIA girer.

LEARTES

Eşyam yüklendi. Hoşçakal,
Kardeşim. Yel uygun, yelken hazırsa,
İki elin kanda olsa yaz bana.

OPHELIA

Kuşkunuz mu var?

LEARTES

Hamlet'e gelince: İlgisi
Coşkun delikanlı hevesi.
Erken açan menekşe çabuk solar,
Hoş koku bir an sürer –en çok.

OPHELIA

O kadarcık mı?

LEARTES

Öyle say.
Beden denen tapınak büyürken
Sırf kaslar değil, zihin de gelişmeli.
Varsa Hamlet'in sana sevgisi erdemli:
Ne toz toprak lekeler, ne de gizlilik.
Ama korksan iyi olur: Hamlet prens,
Doğumuna tutsak. Halktan olsa,

Gönlü ferman dinlemesin; fakat eli mahkûm:
Her seçiminden herkes etkilenir.
O yüzden her adımı ölçülü olur;
Başı devlet denen bedene bağlı.
Seni sevdiğini söyler de
Tavrı sözüne uyarsa, inan, peki;
Ama dilek ne derece gerçekleşir?
Devletin onayı kadar.
Tart bakalım, ne ölçüde zarar görür şerefin
Tatlı sözlere kapılıp hazineni açarsan.
Kork, Ophelia. Kork, canım kardeşim;
Aşkını ön safta değil, en arkada tut,
Arzunun atış menzili dışında.
En iffetli kız riske girer
Vücudunu Ay'a bile sergilese:
İftira darbeleri yer, adı çıkar.
Nice bahar çocuğu kanserden mahvolur
Daha goncayken. Gençliğin sabah çiyinde
Bulaşkan hastalıklar fırsat kollar. Dikkat.
Güven korkuya, çünkü genç olan
Tez başkaldırır –kendisine de; yoldan çıkıverir,
Kimse kışkırtmasa bile.

OPHELIA

Bu güzel ders kulağıma küpe,
Gönlüme nöbetçi. Fakat, abicim, lütfen
İkiyüzlü dinadamı gibi olmayın:
Cennete vardıracak dikenli bir yokuş önerirken,
Çiçekli yollarda koşmayın
–sınır tanımadan, çapkın.

POLONIUS girer.

LEARTES

Benden yana korkun olmasın.
Geciktim. A, babamız. İkinci hayır dua
Daha da güç katar bana.

POLONIUS

Hâlâ mı buradasın? Gemiye! Ayıp.
Herkes hazır. Yel tam yelkenlik.
Yolcu yolunda gerek. Güle güle. Ha, orada
Dikkat et yaşam kurallarına:
Her düşünceni söyleme sakın;
Parlak söz tez hamleye yol açmasın.
Dostça davran, abartmadan.
Sınayıp güvenince sarıl,
Ama zaman öldürme.
Kavgadan kaçın; tut ki başladın, sıkı dövüş.
Her ağıza kulak ver, az kulağa ses.
Herkesten görüş al, karar senden çıksın.
Paran kadar giyin: şık ama yalın;
Zariflik öyle olur –hele Fransa'da:
Pek zevk sahibidir yüksek tabaka.
Borca gelince: Ne al, ne ver. Alırsan
Su gibi gider, dara düşersin;
Verirsen hem para gider, hem dost.
En önemlisi: Kendine karşı dürüst ol.
Böylece, nasıl ki günden sonrası gece,
Aynı kesinlikle, kimseye ayıp etmezsin.
İkiyüzlülük yüzsüzlük. Güle güle.
Sözün özü kalsın, hayır duam ile.

LEARTES

Sağolun, babacığım. İzninizle.

POLONIUS

Vakit geldi. Uşakları bekletme.

LEARTES

Hoşçakal, Ophelia, öğüdümü unutma.

OPHELIA

Bellekte kilitli, anahtar sende.

LEARTES

Hoşçakalın.

Çıkar.

POLONIUS

Oğlum ne dedi, kızım?

OPHELIA

Şey, uyardı –Hamlet'le ilgili.

POLONIUS

İyi etmiş. Prensle içli dışlı, ha?
Cömertçe, içten gelip, izninle!
Dendiği gibiyse, uyarmadı deme:
Kendini yönetemiyorsun
Kızımın şerefine yaraşır disiplinle.
Ne var aranızda? Doğru söyle.

OPHELIA

Son zamanlarda pek... şefkatli.

POLONIUS

Laf!
Tehlikeye kucak açan toy kızlar gibi
İnanıyorsan, şaşarım aklına!

OPHELIA

Bilmem ki neye inansam.

POLONIUS

Öğreteyim: Saf bebeksin
–hoş kâr vaadini peşin ödeme sanan.
Ağırdan al, değerin artsın; yoksa
Böyle dörtnala koşarken çatlarsın;
Hem sen gülünç olursun, hem de ben.

OPHELIA

Ama bana hitabı... şerefli... tarzda.

POLONIUS

Tarz mı? Evvvet: Moda!
Boş heves! Eee?

OPHELIA

Tatlı sözleri, yeminleri...

POLONIUS

Bal tuzağı. Bilmez miyim:
Kan kaynayınca gönül savurgandır,
Dile yeminler yığar, bol kepçe. Kızım,
Öyle parlayış ateş değildir,
Isıdan çok ışık verir,
Yeminler sürerken sönüverir.
Şu andan tezi yok
Az görüş ki değerin artsın, nadir mal gibi.
Prens erkek, tasma ipi uzun.
Sakın kanma: Her yemin pazarlama taktiği,
Pezevenk sahte sofunun dindarlığı gibi.
Kısaca, kızım: Bundan böyle
Ne koklaş ne de yazış Hamlet'le.
Uy sözüme. Gidelim.

OPHELIA

Uyarım, efendim.

Çıkarlar.

4. Sahne

Gece. Sur.

HAMLET, HORATIO ve MARCELLUS girer.

HAMLET
Soğuk içime işledi.

HORATIO
Ayaz.

HAMLET
Saat?

HORATIO
On iki olmak üzere.

MARCELLUS
Demin oldu bile.

HORATIO
Ner'deyse belirir.

Borazanlarla trampet çalarken iki top atışı.

Bu da nesi?!

HAMLET
Kral bir kadeh daha içmiş.
Ren şarabı, dans...

HORATIO

Âdet mi?

HAMLET

Gerçi bu kültüre alışkınım,
Ama bence doğru seçim
Bu âdete uymak değil, uymamak.
Böyle patırtılı partiler
Adımızı lekeliyor doğudan batıya;
Başka milletler kınıyor, ayyaş diyorlar;
Parlak başarılar gölgeleniyor.
Engelli doğmak ayıp mı? Yo,
Çünkü seçim sonucu değildir,
Doğadandır, kazadır; yine de
Beden ya da zihindeki terslik
Yadırganır, dışlanmaya yol açar;
Her desteği aşar, hayatın tadı kaçar.
En erdemli insan bile
Kötü huy edinirse yıpranır;
Ufak olumsuzluktan tepkiler doğar,
Soylu özü sorgulatır, yıkılır surlar.

HAYALET girer.

HORATIO

İşte geldi!

HAMLET

Tanrım, koru bizi!
Koruyun, ey melekler!
İster saf ruh ol, ister lanet iblis,
İster cennet havası getir, ister cehennem ateşi,
Niyetin ister kötü olsun, isterse iyi,
Gelişin öyle sorulara yol açtı ki
Konuşmadan edemem. Sana Hamlet mi
Desem? Kral? Baba? Danimarka?
Söyle, karanlıkta bırakıp adamı çatlatma!

Nasıl oldu da kutlu kemiklerin parçaladı kefeni?
Mezar ağır mermer çenesini
Nasıl açtı da püskürtebildi
Usulca gömdüğümüz kımıltısız bedeni?
Gömülmüş bir cesetken
Nasıl zırh kuşandın yeniden?
Ayışığında böyle belirişin
Geceyi korkunç kılıyor,
Bizi ise doğanın oyuncakları.
Savrulduk, aklımız eremeden.
Dehşetle sarsıldık –temelden.
Söyle, neden? Ne yapsak?

HAYALET işaretle HAMLET'i çağırır.

HORATIO

Baş başa görüşmek ister gibi.

MARCELLUS

Kibarca yol gösteriyor, öteye,
Bize duyurmadan konuşmak için.
Siz siz olun, gitmeyin!

HORATIO

Aman!

HAMLET

Gitmezsem konuşmaz.

HORATIO

Uymayın, n'olur n'olmaz!

HAMLET

Neden? Ne tehlikesi var, sence?
İğne bile canımdan değerli, bence.
Ruhuma gelince, ne görür ki?
Zaten ölümsüz değil mi?
Bakın! El etti, ben peşinden...

HORATIO

Ya kışkırtırsa –suya?
Tepede korkunçlaşıp
Us gücüne kıyarsa?
O kaya bile yeter:
Boğuntular çullanır.
Uğultu gelir sudan;
Kıyıma dalar insan!

HAMLET

Israrla el ediyor.
[*Hayalete*] Git, gelirim.

MARCELLUS

Etmeyin!

HAMLET

Çekilin!

HORATIO

Sakın! Sakin.

HAMLET

Çağıran kader.
Herkül'ün yenmesi gereken
Nemea aslanı gibi gerginim.
[*Kılıcını çeker*]
Bırakın, beyler. Beni tutan
Hayalete döner! Uzak durun!
Gidelim.

HAYALET ile çıkar.

HORATIO

Hayal gücü delirtmiş.

MARCELLUS
Bu emre itaat olmaz.

HORATIO
Bu gidiş nereye varır?

MARCELLUS
Çürümüş bir şey var bu devlette.

HORATIO
Tanrı düzeltir.

MARCELLUS
Yo, seyirci kalamayız.

Çıkarlar.

5. Sahne

Devam: HAYALET ile HAMLET girer.

HAMLET
Nereye götürmek niyetin?
Benden buraya kadar.

HAYALET
Can kulağıyla dinle.

HAMLET
Söyle.

HAYALET
Tan yakın.
Korkunç ateşe dönmeliyim.

HAMLET
Zavallı hayalet.

HAYALET
Acıma, gerçeği dinle, dikkatle.

HAMLET
Kulak kesildim.

HAYALET
Duyunca öç almaya hazırlan.

HAMLET
Ne öcü?! Neyin öcü?

HAYALET
Babanın ruhuyum;
Günahlar yüzünden cezalıyım.
Gece yürüyerek,
Gündüz ateşte oruç tutarak
Bedel ödüyorum –cennet umuduyla.
Cezaevimin sırlarını çıtlatsam
Ruhun parçalanır, kaynar kanın donar,
Gözlerin ateş olup yuvalarından fırlar,
Viking saçın saçılır,
Kirpi oklarına döner.
Gel gör ki canlı kulağına
Ölüm ertesi hakkında bilgi vermek
Tehlikeli ve yasaktır.
Duy, duy, ah, duy:
Babanı birazcık sevdiysen...

HAMLET
Tanrım!

HAYALET
... al öcünü. Cinayet kurbanı.

HAMLET
Cinayet.

HAYALET
Hem de en korkuncundan.
Her cinayet korkunçtur,
Ama hele bu!.. Doğaya sığmaz.

HAMLET
Tez anlat ki tez alayım öcünü
Düşünüş hızında kanatlarla,
Yıldırım aşkından çabuk.

HAYALET

Yay gibi gerildin, ne var ki
Eyleme geçmezsen, bellek silen o
Yeraltı ırmağında yosunsun, anısız.
Aç kulağını, Hamlet: Kandırıldı millet!
Güya ben bahçemde uyurken
Zehirli yılan sokmuş.
Herkes inandı. Yalan!
Bil ki
Babandan can çalan yılan
Başında taçla şu an.

HAMLET

İçime doğmuş: Amcam!

HAYALET

O sapık canavar
Cadı zekâsı ve hediyelerle
Namuslu bildiğim eşimi baştan çıkardı.
Hoş lafla kandırdı, arzusuna uydurdu.
Ah, nasıl da alçaldı Kraliçe!
Nikâh yeminime yaraşan şerefli aşkımdan
Aşağılık birinin koynuna!.. Yo,
Gerçekten erdemli olan
Yoldan çıkarılamaz; ama
Şeytana uyan şerefsiz şehvet
Cennet yatağını bırakır, çöpe dadanır, böyle.
Ama dur: Sabah kokusu!
Özetle: Yemek sonrası
Cennet bahçemde şekerleme yaparken,
Kuşkulardan uzak, içimde huzur, güven,
Kulağımda ıslaklık, birden.
Sıvı. Ufacık şişeden. Meğer
Kardeşim olacak iblis usulca gelmiş...
Cıva gibi hızlı zehir
Bedendeki doğal kapılardan,
Sokaklardan tez geçti.

Ekşi katılan süt nasıl bozulursa hemen,
Öyle mahvetti sağlıklı kanımı.
Cildim pul pul kızardı, sanki cüzzam,
Kanım kaskatı, bedenim kasıldı, soldu...
İşte böyle, uyurken, rahimdeş eliyle
Koparıldım canımdan, tacımdan, ecemden;
Ölüm hazırlığından yoksun,
Hayat muhasebemi yapamadan,
Tövbesiz, afsız,
Kusur ve günahlarımın ağır yüküyle.
Öyle korkunç ki! Dehşet! İnsan
Kayıtsız kalamaz, kalmayasın!
Hükümdar yatağı günah yeri olmasın
–pahalı, lanetli.
Ama, ne yaparsan yap, ne zihnin yozlaşsın,
Ne de ruhun: Annene zarar verme sakın;
Tanrı'ya bırak, bağrına dikenler saplansın.
Hoşçakal, oğlum. Bak ateşböceğine,
Işığı sönüyor usul usul.
Elveda. Adieu. Allaha emanet ol.
Hatırda tut, unutma beni!

Çıkar.

HAMLET

Ey cennettekiler! Ey *dünya!*
E, ne kaldı başka? Cehennemi de katsam?
Yuh olsun! Dayan, çarpadur, kalbim!
Tez yaşlanmayın, kaslarım.
Dik dur, kararlı, sağlam.
Hatırda tutmak mı? Elbet,
Talihsiz hayalet, belleğim
Bu *şaşkın* kürede oldukça unutmam. Varsın
Zihin tabletimden düşsün
Gençlik gözlemlerim, saçma yazılar,
Kitaplardan alıntılar, özdeyişler,
Geçmişin tüm izleri! Silmişim hepsini!
Tek emrin olsun beyin kitabımda,

Başka hiçbir konu gölgelemeden.
Tanrı tanık. Ey zehirli kadın!
Ey katil, gülümseyen katil!
Hah, defterime pek uygun:
"Yüze gülümser, arkadan hançer."
En azından bu diyarda böyle.
İşte, amca, bunu sen istedin.
Sıra verdiğim sözde:
"Unutma beni." Unutmaca yok.

Kulisten sesler. HORATIO ile MARCELLUS girer.

HORATIO
Prensim!

MARCELLUS
Horatio, koru!

HORATIO
Tanrım, koru!

HAMLET
Öyle olsun.

HORATIO
Heeey, şahiniiim, dön gel sahibine!

HAMLET
Heeey, kuşuuum, gel hele bu şahine!

MARCELLUS
N'oldu, peki?

HORATIO
Haber var mı?

HAMLET
Hem de ne haber!

HORATIO
Nedir?

HAMLET
Olmaz, açık edersiniz.

HORATIO
Etmeyiz, Tanrı tanık.

MARCELLUS
Sır kalır.

HORATIO
Bize suskun kalmayın.

HAMLET
Kulaktan kulağa yayılır.

HORATIO
Dilim kopsun.

MARCELLUS
Yeminle.

HAMLET
Ne desem... Hiç akla gelir mi!
Ama ser verin, sır vermeyin!

HORATIO, MARCELLUS
Söz. Tanrı tanık.

HAMLET
Alçağın alçağı biri çıkar,
Erdemli kalır öbür alçaklar.

HORATIO
Hayaletin sözü bu kadar mı?
Mezardan zahmete gerek var mı?

HAMLET
Ayrıntıya girmeden el sıkışıp ayrılalım.
İşinize gücünüze. Bana gelince,
Bu fakir gider, dua eder.

HORATIO
Tuhaf sözler.

HAMLET
Kusura bakmayın.

HORATIO
Sıkıntı yok, çünkü saldırı yok.

HAMLET
Saldırı çok!
Ne sen sor, ne ben söyleyeyim.
Bana iyilik edin, lütfen.

HORATIO
Ne yapsak?

HAMLET
Bu olaydan söz yok.

HORATIO, MARCELLUS
Söz.

HAMLET
Yetmez.

HORATIO
Tanrı tanık.

MARCELLUS
Yeminle.

HAMLET
Kılıcım üstüne söz.

MARCELLUS
Verdik bile.

HAMLET
Kılıcım üstüne, bir de.

HAYALET [*Sahne altından*]
Yemin edin!

HAMLET
Çat bur'da, çat kapı arkasında!
Belki yer değiştirmeliyiz. Gelin, beyler;
Eller kılıca. Yemin: Hayaletten söz yok.

HAYALET
Kılıç üstüne yemin, çünkü haç gibi.

HAMLET
Doğru dedin, koca köstebek.
Taş toprak hızını kesemiyor demek.
Yaman tünelci! *Hic et ubique.* (Hik et ubikue)
Latince: "Burada ve her yerde."
Şöyle gelin.

HORATIO
Aman Tanrım, amma ilginç!
Garip, yabancı geldi!

HAMLET
Sen de yabancısın, hoş karşıla,
Horatio. Felsefende hayal edilenden

Daha çok şey var göklerde, dünyada.
Ama şimdi kulak verin:
Niyetim deliliğe vurmak.
Bundan sonra karşılaşınca
Tuhaf, saçma şeyler yapıp desem de
Kimseye ipucu yok –kaş gözle bile.
"E bekliyorduk," filan, "Çıtlatabiliriz," falan...
Bilgi sızdırmak yok. Söz namus.

HAYALET
Yemin!

HORATIO, MARCELLUS
Söz.

HAMLET
Ey tedirgin ruh, artık huzur bul.
Dostlar, bu fakir size emanet.
Hamlet gibi yoksun biri bile
Dostluk gösterebilir, Tanrı'nın izniyle.
Şşşş! Ağızlarımız mühürlü olsun.
Dünyanın çivisi çıkmış!
Düzeltmek için mi doğdum?! Eksik olsun.
İçeri geçelim.

Çıkarlar.

6. Sahne

POLONIUS ile REYNALDO girer.

POLONIUS
Reynaldo,
Oğluma bu mektupla parayı ver.

REYNALDO
Olur, efendim.

POLONIUS
Önce bilgi topla, neler yapıyormuş.

REYNALDO
Niyetimi okudunuz.

POLONIUS
Güzel. Bak bakalım
Paris'te bizden kimler var.
Necidirler, nasıl yaşarlar.
Laf lafı açar, oğlumu tanıyan çıkar,
Yanaşırsın, somut ayrıntılar için.
Şey dersin: "Babasını tanırım, dostlarını da,
E biraz onu da." Anladın mı?

REYNALDO
Sanırım.

POLONIUS
"Az buçuk tanırım," dersin.

"Aynı gençten söz ediyorsak,
Eğlence düşkünüdür." Uyduruver. Ama
Oğlumun şerefine zarar vermeden.
Bilgi böyle sızdırılır.
Ortalama genç nelere düşkünse;
Başı nasıl belaya girerse.

REYNALDO
Kumar gibi mi?

POLONIUS
Ya da içki, kılıç oyunu, kavga,
Zamparalık falan.

REYNALDO
Şerefi lekelenmez mi?

POLONIUS
Sana bağlı:
Dedikodu malzemesi vermeden
Kusurlara öyle değin ki
Oğlum uçuk sanılsın –dozu biraz kaçıran.
Kabına sığmayan, iştahlı, ateşli,
Atılgan, bi' gıdım vahşi.

REYNALDO
Ama, efendim...

POLONIUS
Ne için, bilir misin?

REYNALDO
Öğrenmek isterim.

POLONIUS
Kıvançla belirtirim. Amacım
İşe yarar bir numara:

Kusur dökümü yaparken, gözle,
Karşındaki doğruluyor mu? Açık eder, ille:
"Hah, öyle!" mi diyor, sana nasıl hitap ediyor.
Ahbap, dostum, beyefendi filan.
Adamına göre konuş.

REYNALDO
Başüstüne.

POLONIUS
Sonra da... Ne diyordum?
Tüh! Dilimin ucunda.

REYNALDO
"Nereliyse ona göre."

POLONIUS
Hah: "O genci tanırım.
Daha dün gördüm," der, ya da "geçen gün"
Ya da ne zaman gördüyse.
"Kumar oynuyordu, meyhanede."
Ya da şey der: "Tenis yüzünden dalaştı."
Ya da: "Balıketi evine giriyordu." Geneleve.
Anlarsın, işte. Veri balığı tutarsın,
Oltanda ufak yalan –ak yalan.
Akıl ve zekâ ile, dolanırsın ana yola.
Avı şaşırtır, sonuç alırız. Keşfedersin,
Oğlum Paris'te nasılmış. Anladın mı?

REYNALDO
Sanırım.

POLONIUS
Tanrı yardımcın, yolun açık olsun.

REYNALDO
Sağolun.

POLONIUS
Olur olmaz her lafa kanmayasın.
Gözünle görmeden inanma sakın.

REYNALDO
Olur, efendim.

POLONIUS
A sahi, müziği boşlamasın.
Her soylu çalgı çalabilmeli.

REYNALDO
Belirtirim. İzninizle.

POLONIUS
Güle güle.

REYNALDO çıkar.
OPHELIA girer.

POLONIUS
Neyin var, kızım?

OPHELIA
Efendim, demin öyle korktum ki!

POLONIUS
Neden?

OPHELIA
Odamda nakış işliyordum,
Hamlet geldi, serseri gibi şapkasız,
Ceket bağları çözük,
Dizbağsız çoraplar düşük, zincir gibi.
Yüzü gömlekten beyaz,
Sinirden dizler çarpışıyor...
Bakışı öyle acılı ki

Cehennemden yeni salınmış sanki,
Korkunç gerçeklerden söz etmek üzere.
Karşımda dikildi.

POLONIUS

Aşkından çıldırmış –mı?

OPHELIA

Bilmem. Korkarım öyle.

POLONIUS

Ne dedi?

OPHELIA

Tuttu bileğimden, sımsıkı,
Kol boyu geri çekildi,
Elini kaşları üstüne götürdü, ufka bakar gibi,
Öyle yoğun baktı ki
Resmimi yapacak sanki.
Birden sarstı,
Başını üç kez salladı, aşağı yukarı,
Karara varmış gibi. Soluk verdi,
Sanki son kez, ölüm öncesi.
Kolumu bıraktı, geri geri gitti,
Ayak yordamıyla çıktı –gözü bende.

POLONIUS

Krala çıkalım.
Aşkın vahşi yanı
Aşırı uçlara zorlar seveni
–her güçlü duygu gibi.
Tüh. Kırmış mıydın?

OPHELIA

Yo; sözünüze uydum,
Yeni mektupları geri yolladım,
Görüşmeyi reddedip.

POLONIUS

Demek o, delirten. Keşke
Daha iyi gözlem yapsaydım
Öğüt vermeden. Ama ben
Seninle oynuyor sandım, korktum
Zarar verir diye. Batsın o güvensizliğim!
Ama bu işler böyle:
Delikanlı hesapsız davranır,
Yaşlı her fikrini doğru sanır.
Kral bilsin; bu aşka tepki duysa bile,
Açıklık yeğdir, risk artar gizlilikle.

Çıkarlar.

7. Sahne

Borazan sesleriyle KRAL ile KRALİÇE girer
–ROSEN ve GILDEN ile.

KRAL

Hoşgeldiniz, aziz dostlar.
Acilen çağırttık, çünkü özledik
Yardım gereğinin yanı sıra.
Hamlet'teki dönüşüm kulağınıza gelmiştir.
Başka ne denebilir? Artık ne içi
Ne de dışı benziyor Hamlet'e.
Kaynağı ne ola –baba kaybından başka?
Birlikte büyüdünüz, tanırsınız. Ricamız
Bir süre kalmanız. Yakın takibe alın.
İstihbarat hayati; derdine derman arayalım.

KRALİÇE

Oğlum kulağınızı çok çınlatır.
Size bağlılığı özeldir. Kalırsanız
Umut serpilir. Yardımınız unutulmaz;
Teşekkürümüz krallara layık olur.

ROSEN

Egemenliğiniz ricayı emir kılar.

GILDEN

Gerili yay gibi hazırız hizmete
–yön verilmek üzere.

KRAL [*Adları karıştırarak*]
Sağolun, Rosencrantz, Bay Gildenstern.

KRALİÇE [*Düzelterek*]
Çok yaşayın, Gildenstern, Bay Rosencrantz.
Ricam kötüleşen oğluma hemen uğramanız.

GILDEN
Tanrı varlığımızı yararlı kılsın.

KRALİÇE
Amin.

ROSEN ile GILDEN çıkar.
POLONIUS girer.

POLONIUS
Elçiler Norveç'ten döndü, neşeyle.

KRAL
İşte müjde babası. Ömrüne bereket.

POLONIUS
Ruhum bedende durdukça
Aşkla hizmet eder daima,
Hem Tanrıma hem de kralıma.
Aklım artık siyasete pek ermese de,
Cinnet nedeni bulundu, bence.

KRAL
Hah, delirtmeden söyle!

POLONIUS
Önce elçilerden bilgi dolsun
Ki sözüm üstüne tatlı olsun.

Çıkar.

KRAL

Demek sırrı çözmüş başdanışman.
Bakalım neymiş dengeyi bozan.

KRALİÇE

Besbelli neden:
Babası öldü, evlendik hemen.

KRAL

Deşer, anlarız.

POLONIUS girer –VOLTEMAND ve CORNELIUS ile.

Hoşgeldiniz, dostlar! Eee, Voltemand?
Kardeşimiz Norveç ne dediler?

VOLTEMAND

Devletlimize selam söylediler,
Haşmetlimiz. Sanırmış ki
Savaş hazırlığı Polonya için.
Hedefin biz olduğumuzu öğrenince kızdı:
"Yeğen yatalak olmamı fırsat bildi, ha?!
Olmaz olsun! Tutuklansın!"
Prensin yeni kararı tehdit olmamak.
Bu kez yaşlı Kral öyle sevindi ki
Hem sefer izni verdi,
Hem de üç bin kron yıllık bağladı.
Genç prensin ordusu Lehistan yolunda
Buradan geçmeli. Bu mektupta
İzin ricası var, güvenceli.

KRAL

İşte bu oldu. Olumlu.
Okur, cevap yazdırırız.
Göreviniz başarıyla bitti,
Sağolun. Yuvaya hoş döndünüz.
Çekilebilirsiniz. Dinlenin.
Akşam sofrada buluşuruz.

VOLTEMAND ile CORNELIUS çıkar.

POLONIUS

O konu tatlıya bağlandı madem,
Yüce Kralım, Kraliçem,
Devlet ile sadakat hakkında konuşmak,
Ya da gündüz neden gündüzdür,
Gece neden gece,
Zaman da zaman,
Boşa geçirmek olur
Gündüzü de, geceyi de, zamanı da.
Yoğunluk zekâ belirtisi ya,
Öz olsun söz: Soylu oğlunuz deli.
Deli deyişim... niye?
Başka söz olmaz diye.
Deliliği tanım çabası delilik olur.
Ama o da başka konu.

KRALİÇE

Öz çok olsun, sanat az.

POLONIUS

Sözümde süs yok, yeminle.
Deliliği gerçek, gerçekliği üzücü,
Üzücülüğü doğru. Saçmaysa bu laflar,
Hepsi kapı dışarı, sanat manat olmadan
Devam: Önce adını koyalım: Deli.
Delilik sonuç. Son uç. Ön ucu ne?
Maraz. Araz. Araza yol açan
Maraz. Maraz izidir araz, mantıken.
Sıra bulmakta: Neden?
Yapmamız gereken bu, çünkü
Budur yapılması gereken. Düşünün:
Eşsiz kızım, eş bulana kadar kızım,
Gelen bu mektubu bana verdi, ödev sayıp.
Bakıp ipucu bulalım:
"Ruhumun ideali, güzeltilmiş Ophelia."

"Güzeltilmiş" de ne demek?!
Sanki kızım güzel değil de
Fazla makyajlı! Ama devam:
"Süt akı göğüslerin..." Falan filan.

KRALİÇE
Yazan oğlum mu?!

POLONIUS
Sabır, Kraliçem. Sansürsüz:
"Yıldızlar ateşten mi? Belki değil.
Güneş devingen mi? Belki değil.
Nice doğru yanlış belki, yalan.
Bir tanem, her şeyden kuşkulan,
Ama kuşku duyma aşkımdan!
Ah, Ophelia, şiirde beceriksizim,
Acımı vezinli belirtemem. Hoşçakal.
Canımın içi, seninim, açıkça,
Beden denen makinem işler kaldıkça."
İşte, erdemli kızım babasına verdi,
Başka mektuplarla. Ödev bilinciyle,
Her şeyi anlattı: Hamlet'in ilgisini,
Ne zaman, nasıl, nerede...

KRAL
Bu aşkı nasıl karşılamış?

POLONIUS
Sizce bu fakir nasıl biri?

KRAL
Şerefli.

POLONIUS
İspattan kıvanç duyarım.
Aşkı şıp diye saptayan ben
Ya sır tutsaydım –anı defteri rolünde?
Vicdan gözümü yumsaydım? Ne derdiniz?

Kayıtsız kalsaydım? Ama yo,
Aldım kızımı karşıma:
"Aklından bile geçirme! Dengi dengine.
Hamlet prens. Uzak yıldız.
Olmaz, olamaz. Yüz verme, son ver.
Gelirse kapa kapını, kulağını. Sus.
Ne elçi kabul et, ne hediye."
Kızım put gibi kaldı, öğüdün meyvesini aldı.
Yüz bulamayan Hamlet, kısa kesersek,
Yemeden içmeden kesildi, hırçınlaştı;
Moral bitti, denge yitti,
Deliliğe gömüldü –bizi kedere gömerek.

KRAL
Karşılıksız aşktan mı sence?

KRALİÇE
Olabilir.

POLONIUS
Hiç oldu mu? Ben bir konuda
"Bu budur," deyince tersi çıktı mı?
Bilmek isterim.

KRAL
Aklıma gelmiyor.

POLONIUS
Yanılıyorsam,
[*Başı ile gövdesini gösterir*]
Bunu buradan ayırın.
İpuçlarına bakar, gerçeğe varırım
Saklı olsa bile
[*Yeri gösterir*] Evrenin merkezinde.

KRAL
Daha nasıl sınayabiliriz?

POLONIUS

Hamlet burada saatlerce volta atar.

KRALİÇE

Öyle.

POLONIUS

Kızımın yularını çözer, yollarım.
Paravan ardında gizlenip izleriz.
Delilik aşktan değilse, kovun beni;
Sarayda danışman değil, çiftlikte kâhya olayım
–ayaktakımıyla.

KRAL

Görürüz.

HAMLET kitap okuyarak girer.

KRALİÇE

İşte, nasıl da hüzünlü, okuyor, perişan.

POLONIUS

Konuşayım –izninizle.

KRAL ile KRALİÇE çıkar.

POLONIUS

Nasılsınız, Prensim?

HAMLET

İyiyim, sağolun.

POLONIUS

Tanıdınız mı?

HAMLET

"Balıketi" satarsınız.

POLONIUS
Başkasıyla karıştırdınız.

HAMLET
Dürüst olsanız bari.

POLONIUS
Dürüst mü?

HAMLET
On binde bir –dürüst.

POLONIUS
Çok doğru.

HAMLET
Güneş köpek leşinde kurtçuklar besler;
Demek iyi biri kalleş bile öper. Kızınız var mı?

POLONIUS
Olmaz mı!

HAMLET
Güneşte salınmasın, aman.
Bebek nimet, ama dikkat, gebe kalmasın.

POLONIUS
Kızım yine dilinde.
Doğrusu ben de gençken
Uçlara savrulmuştum, sevgiden.
Ne okuyorsunuz, Prensim?

HAMLET
Laf, laf, laf.

POLONIUS
Konu ne acaba?

HAMLET

Sorun mu? Kimler arasında?

POLONIUS

Yani sözler nasıl?

HAMLET

Bir yığın iftira.
Kalemden kan damlıyor hâlâ.
Alaycı yazar neler diyor:
"İhtiyar sakalı kırçıl olur, gözler vıcık vıcık
–salgılarla: kalın kehribar, erik sakızı gibi.
Yüz buruşur, baldır kasları gevşer,
Akıl yiter, takat biter." Hepsi doğru. Ama
Yazmak doğru mu? Ayıp. Kaldı ki siz
Yengeç gibi geri geri gidebilseniz
Yaşıtım olursunuz.

POLONIUS

Bu delilikte yöntem var.
Açık havada üşütmeseniz?

HAMLET

Mezarımda üşütmem.

POLONIUS

Doğru, orası açık hava sayılmaz.
[*Kendine*] Bazı cevaplar amma ilginç!
Ne mutlu, delilikte nice doğrulara varılır,
Akıl-mantıkla varılamayan.
Kızımla buluşması için plan şart.
Prensim, izin verseniz de...?

HAMLET

Aman verdim gitti. Daha çok
Ne vermek isterim ki –canımdan başka,
Canımdan başka, canımdan başka.

POLONIUS
Hoşçakalın.

ROSEN ile GILDEN girer.

HAMLET
Bunaklar ömür törpüsü.

POLONIUS
Prensi arıyorsanız, orada.

ROSEN
Sağolun.

POLONIUS çıkar.

GILDEN
Şerefli Prensimiz!

ROSEN
Değerli efendimiz!

HAMLET
Vay, okuldaşlar! Eski dostlar!
Ne var ne yok, Gilden, Rosen?
Ben? Ha var ha yok, ne var ne yok.

ROSEN
Dünya Ana'nın sıradan çocuklarıyız.

GILDEN
Talih ne öldürüyor ne güldürüyor;
Baş tacı değiliz.

HAMLET
Pabuç altı da değilsiniz.

ROSEN
Yerimiz ortada.

HAMLET
Belinde.

GILDEN
Emir erleri.

HAMLET
Mahrem yerleri. E,
Talih sürtüğün teki
Haber maber?

ROSEN
Tek şu: Dünya gelişiyor,
Dürüstlük sayesinde.

HAMLET
Kıyamet kapıda, demek.
Ama haber asılsız.
Hangi rüzgâr bu hapishaneye attı?
Ne yaptınız ki hak ettiniz bu cezayı?

GILDEN
Hapishane mi?

HAMLET
Bu diyar hapishane.

ROSEN
Tüm dünya hapishane, öyleyse.

HAMLET
Hem de kocaman.
Sürüyle hücre, zindan
–ki bu diyar en berbatlarından.

ROSEN

Pek o kanıda değiliz, Lordumuz.

HAMLET

Demek sizce öyle değil. Hiçbir şey
Kendi başına iyi kötü değilse,
Her şey nasıl yorumlanırsa öyle.
Bence hapishane, bu ülke.

ROSEN

Belki hırslı olmanızdan;
Bu diyar sizin ufka dar.

HAMLET

Yo, ceviz kabuğunda tıklı olsam
Evrenin sultanı sayarım kendimi.
Kaygım kâbuslar görmek olur, o kadar. (Bkz. Ek I: 1. Diyalog)
Sahi, biz bizeyiz, bu ziyaret neden?

ROSEN

Sevgimizden.

HAMLET

Bu fakirde teşekkür bile yok,
Ama var sayın.
Bu geliş içten mi, işten mi?

GILDEN

Ne desek, Prensimiz?

HAMLET

Cevap olsun, yeter.
Görevle. Kabahat izi var yüzlerde,
Eski dürüstlük yüzünden tam gizlenemeyen.
Kral yollamış, besbelli. Kraliçe ile.

ROSEN

Neden yollasınlar ki?

HAMLET

E onu da siz öğretin bana.
Lütfen öğrenci derneğimizin arasına,
Gençlik dayanışmamız hatırına,
O muhabbetimiz, işte daha neler olabilirse
Hepsi hatırına
Doğru söyleyin:
Yollandınız mı? Evet mi, hayır mı?

ROSEN

[*Gilden'e*] Ne dersin?

HAMLET [*Kendine*]

Gözüm özünüzde.
[*Gilden'e*]
Bana değer veren doğru söyler.

GILDEN

Doğrusu yollandık, Prensimiz.

HAMLET

Peki neden? Ben söyleyeyim, siz
Devlet sırrı açık etmeden.
Coşkum kalmadı; neden, bilmem.
Neşem gitti gider, spor âdetimle.
Keyfim kaçtı ya, artık bu güzel dünya
Çorak bir çıkıntı denize.
Şu görkemli gökyüzü, altın ateşli yüce dam,
Esirgeyen bağışlayan hava
Zararlı pis gazlar kütlesi benim için.
İnsan şaşılası bir icat: Akılca soylu,
Biçimce sanatsal, yetilerde sınırsız,
Tavırda anlamlı, övgülük,
Eylemde meleksi, anlayışta tanrısal.

Dünyanın gözbebeği,
Hayvanların en parlak örneği.
Ama ne ki toz toprak özünden başka?
Adamlar keyif vermiyor –kadınlar da.
Ama bu gülümseme neden?
Erkekler mi keyif verir?

ROSEN

Yo, ama
Keyif vermiyorsa adamlar,
Sizi tiyatro da sıkar. Yolda
Kumpanyaya rastladık, buradalar.

HAMLET

"Kral" kral gibi ağırlansın, masrafı benden.
Maceracı şövalye kılıç kalkan kullana!
Acılar yaşayan âşık ödülsüz kalmaya!
Âru âruna uymayan kaprisli tip huzura kavuşa!
Palyaço gülme sevenleri kırıp geçire!
Harunun zihni zikri ola!
Uyaksız vezin sakat olur yoksa.
Peki, hangi kumpanya?

ROSEN

Sevdiğiniz oyuncular, şehirden.

HAMLET

Gezici tiyatro zor değil mi?
Şehir yeğdir ünce, paraca.

ROSEN

Durum değişti.

HAMLET

Ben şehirdeyken
O kumpanya popülerdi.

ROSEN
Artık değil.

(Bkz. Ek 1: 2. Diyalog)

HAMLET
Artık hiçbir şeye şaşmam
–amcam kral olduktan sonra!
Babam sağken amcamla dalga geçenler
Şimdi kral diye
Ufak portreleri peşinde;
Yirmi, kırk, yüz düka –yalakalıktan.
Doğaya ters, bence; keşke bilim çözebilse!

Borazanlar.

GILDEN
Hah, oyuncular geliyor.

HAMLET [*İkiliye*]
Hoşgeldiniz. Çekinmeyin,
Tokalaşın benimle; görgülü davranayım ki
Oyuncuları önemseyip
Size boş verdiğimi sanmayın.
[*Tokalaşırlar*] Çok yaşayın. Bilin ki
Babam-amcam yanılıyor, yengem-annem de.

GILDEN
Ne bakımdan, efendim?

HAMLET
Kuzeyde üşütük olabilirim, ama
Yel güneyden esince
Gözüm şıp diye ayırır: şahin mi, balıkçıl mı.

POLONIUS girer.

POLONIUS

Beyler, umarım iyisiniz.

HAMLET

Kulak ver, Gilden,
Sen de, Rosen, iyi dinleyin:
Şu koca bebek hâlâ altbezli.

ROSEN

"Yaşlılık ikinci çocukluk," denir ya.

HAMLET

Oyuncularla ilgili gelmiştir;
Bakın şimdi.
[*Polonius'a duyurarak*]
Olay Pazartesi akşamı patlak verdi.

POLONIUS

Prensim, müjdem var.

HAMLET

Eski Roma'da ünlü bir soytarı varmış.

POLONIUS

Oyuncular geldi.

HAMLET

Bayat haber.
Eşekle gelmişler, besbelli.

POLONIUS

Dünyanın en iyi oyuncuları.
Trajedi mi istersiniz, komedi mi;
Tarihi oyun, çobanul, çobanul komedi,
Tarihi-çobanul, tarihi-trajedi,
Çobanul-tarihi trajikomedi,
Upuzun şiir... Bu gruba

Ne trajedi yazan Seneca fazla ağır gelir,
Ne de güldüren Plautus fazla hafif.
Hem yer-zaman-eylem birliği olan piyesler
Hem de kural dışı olanlar için
Daha sıkı kumpanya yoktur.

HAMLET
Ah, [*Polonius'u kastla*] Yefta,
Annma hazine sendeki, ha!

POLONIUS
Ne hazinesi, Prensim?

HAMLET
Biricik yavrusu:
[*Şarkıya başlar*]
"Harika bir kızı varmış;
Adam kızına taparmış..."

POLONIUS
Aklı fikri kızında.

HAMLET
Haklı değil miyim?

POLONIUS
Yefta mıyım? Tatlı bir kızım *var*.

HAMLET
Bu çıkarım akla zarar:
Yefta dediğim için mi kızın var?

POLONIUS
Nasıl bir çıkarım doğru olur?

HAMLET
O şarkıyı bul da anla.
Kadim İsrail'de Yefta

Tanrı'ya söz vermiş ya:
"Savaşı kazanırsam, dönünce yuvaya,
Karşılayan ilk insan kurban olsun Sana!"
Zafer kazanmış, kim karşılamış? Kızı.

Oyuncular girer.

Hoşgeldiniz. Sevindirdiniz.
İşte yine sen, ama sakallı!
Bana sakal taksana?
Merhaba, genç "hanım,"
Ökçe boyu uzamışsın, canım.
Sesin ince, umarım;
Sahte altın gibi çatlamasın.
Kuş avında şahin salan Fransızlar gibi,
Gönül avlayacak bir şiir uçurun, hadi.

1. OYUNCU
Hangisi olsun, Prensim?

HAMLET
Hani benim için okumuştun;
Hiç oynanmayan bir oyundan –yo,
Bir kez oynanan, tutmayınca kaldırılan.
E, eşek hoşaftan ne anlar!
Eleştirmenler beğenmişti; ben de.
Sahneler akıcı, akıllıca, süsten uzak.
Bir eleştirmen dedi ki:
"Piyes küfürle dolmamış,
Boş bir gösteri olmamış.
Düşündürücü, hoş müzikli."
Ben en çok şeyi sevmiştim:
Hani Troya Prensi Aeneas
Babasının ölüşünü anlatır ya
Kartaca Kraliçesi Dido'ya...
Saldırırken ölen Aşil'in
Oğlu Pirus öç almak için

Troya'ya gelir. Şöyle başlar:
"Zırhlı Pirus, Hint kaplanı kadar güçlü..."
Yo, şöyle:
"Kızgın Pirus, amacı gibi kara zırhıyla,
Gece gibiydi dev tahta atın içinde.
Kara zırhı tepeden tırnağa kırmızı, al kanla,
Ana baba kanları, oğul kız kanlarıyla.
Al yakut gözlerle
Sokaklarda Kral Priamos'u arar."
Top sende.

POLONIUS

Güzel. Doğru tonlama. Harika.

1. OYUNCU

"Derken bulur yaşlı kralı:
Yenilmekte, savunmasız;
Emektar kılıcı düşmüş,
Emir alamıyor. Öç yeminli Pirus
Eşit şartlarda dövüş ilkesine boş verip
Saldırır; o hızla ıskalar, ama
Kılıcın yeli yeter devirmeye.
Algısız Troya kalesi
Başının düştüğünü sezmiş gibi
Alevler içinde çöker. Gümbürtü
Pirus'un kulağını tutsak eder: Kılıcı
Kralın ak saçlı başına inerken
Havada donakalır, amaçtan koparak
Bir an. Sanki tablo; zulüm resmi.
Hani fırtına öncesi hava durulur,
Gökyüzü sessiz, bulutlar kıpırtısız,
Yeryüzü ölüm kadar suskundur;
Yaman yellerin ağzını bıçak açmaz...
Birden gökyüzü korkunç gürler.
İşte genç Pirus öyle yüklenir
Tazelenmiş öfkeyle. Kanlı kılıç
Enseye bir iner, pîr iner:

Gök Tanrısı ile Yer Tanrıçası'nın
Tekgözlü dev oğulları
Savaş Tanrısı Mars için zırh yaparken
Balyozları hiç öyle inmemiştir.
Toz ol, kahpe felek! Ey tanrılar,
Şu zalimi devirmek için
Omuz omuza verin,
Çarkını darbeyle parçalayıp
Cennetin doruğundan yuvarlamak üzere
Cehennemin dibine."

POLONIUS
Amma uzadı!

HAMLET
Berber kısaltır –sakalınla.
Oyuncular, lütfen devam.
Polonius komedi sever, oynaşlı,
Yoksa uyur gider.
Troya Kraliçesi'ne geçin. Hekabe'ye.

1. OYUNCU
"Ama kim, ah şu keder,
Örtünmüş kraliçeyi kim görmüştür?"

HAMLET
Kraliçe gizlenmiş.

POLONIUS
Burası iyi.

1. OYUNCU
"Çaresiz, oraya buraya koşuyor yalınayak,
Kör edici gözyaşları alevleri söndürerek.
Başında taç yerine örtü;
Doğumlarla yıpranmış rahmini kuşatansa
Zarif giysi yerine battaniye
–panikle kapılıp sarılmış.

Bunu gören gaddar bulur Talih'i.
Kocası parçalanırken attığı çığlık
Tanrıları gözyaşına boğar
İnsan işlerini umursamaz olmasalar."

POLONIUS
Nasıl da sarardı, gözleri yaşlı!
Tamam, yeter.

HAMLET
Güzel, kalan kısmı da sonra. Lordum,
Oyuncuların rahatını sağlar mısınız?
Aman iyi davranın: Sağken
Oyuncu diline düşmektense
Ölünce taşınıza sövgü yazılsın.

POLONIUS
Hak ettiklerini veririm.

HAMLET
Fazlasını verin.
Herkese hakkı verilse
Kırbaçtan kurtulur mu kimse?
Ne kadar az hak edilmişse
Cömertlik onca değer kazanır.
Konuklar yerleşse?

POLONIUS
Şöyle buyurun.

HAMLET
Düşün peşine, a dostlar;
Yarın oyun var. A sahi,
"Gonzago Cinayeti" oynanabilir mi?

I. OYUNCU
Evet, Prensim.

HAMLET
Yarın akşam için ek yazsam,
On küsur dize?

1. OYUNCU
Oynarız. Şerefle.

HAMLET
Polonius'a takılın, alay etmeden.

POLONIUS ile oyuncular çıkar.

Canlar, yarın görüşürüz. Hoşgeldiniz, tekrar.

ROSEN
Sağolun, Prensimiz.

HAMLET
Güzel, evet, güle güle, ikinize de.

ROSEN ile GILDEN çıkar.

Şimdi baş başayım kendimle. Öf,
Aşağılık düzenbazın tekiyim!
Yapay duyguyla ruhu zorlamak canavarca.
Nasıl da sapsarı kesildi, gözyaşı döktü,
Sesi titrek, bedeni hayal gücüne tabi!..
Ne uğruna? Hiç! Troya Kraliçesi'ymiş!
Hekabe nesi ki ağlasın? Ya da kendisi
Hekabe'nin nesi ki?
Ya yerimde olsa? Bende tepkilere yol açan
Etkenler, dürtüler onun başında...?
Sahneyi gözyaşı seli basmaz mı?
Çarpıcı bir söylevle çarpmaz mı?
Suçlular sarsılmaz mı?
Masumlar dehşete kapılmaz mı?

Düşünmeyen şaşmaz mı?
İnanan kalır mı göze kulağa?
Ya ben? Boş gezenin boş kalfası.
Canı tacı gasp edilen kral adına
Hiç laf edemeyen. Korkak mıyım?
Bana kancık diyecek yiğit yok mu?
Şöyle tokat aşk edecek biri?
Sakalımı yolup suratıma çalacak?
Burnumu çimdikleyecek?
Başımı yaracak, yalancı diye haykırışı
Ciğerimde yankı bulacak?
Kim öyle yapar? Ah, İsa'nın,
Tanrı'nın yaraları aşkına biri çıksa
Her yapıp dediği kabulüm olur,
Çünkü kansızın tekiyim.
Zalime dur de! Ama
O yürek bende ner'de!
Korkak tavuk! Yoksa çoktan
Şu kral bozuntusunu haklamıştım;
Yöredeki akbabalar semirmişti bile
Bağırsaklarıyla. Yuh olsun bana!
Kendine gel, beynim,
Karın mı kalmadı yoksa?
Seni hain, kalleş kandaş! Vicdansız,
Kanı bozuk, şehvet kölesi, kalpsiz yaratık!
Eşeğin tekiyim! Cesaretimi sevsinler!
Babam öldürülmüş, kana kan için bin yemin,
Tek eylem ne? Laf saçmak
–saray sürtüğü gibi. Lanet olsun!
Nah bu kafa! Silkin, artık!
Hımm... Hah: Duydum ki
Tiyatroda suç izleyen bir cani
Sarsılmış, açıklamış cinayetini.
Suçun dili yoktur, ama dile gelir
En mucizevi organla: Davranış.

Oyuncular babamın ölüşünü canlandırır,
Amcama dikkatle bakarım;
İrkilip sararırsa morartırım.
Ama sınamak şart, çünkü
Babama benzeyen belki şeytan
–acımdan yararlanıp suça kışkırtan.
Sağlam kanıta gerek var;
Amcamın vicdanı oyunla ortaya çıkar.

Çıkar.

8. Sahne

KRAL, KRALİÇE, POLONIUS, OPHELIA,
ROSEN, GILDEN...

KRAL
Demek, kafa kafaya verdiniz,
İçinden çıkamadınız, ha?

ROSEN
Kafası karışıkmış,
Dürüstçe söyledi,
Ama nedeni gizli.

GILDEN
Soruları geçiştirdi.

KRALİÇE
İyi davrandı mı?

ROSEN
Efendice.

GILDEN
Zorlama kibarlıkla.

ROSEN
Sormakta cimri,
Cevaplarken cömertti.

KRALİÇE
Eğlendirmeye çalıştınız mı?

ROSEN
Kraliçem, buraya gelirken
Oyuncu grubuna rastlamıştık.
Hamlet'e söz ettik, sevindi.
Saraydalar, bu akşam oyun var.

POLONIUS
Hamlet sizi bekliyor.

KRAL
Sevindim. İlgisini arttırın ki oyun yarasın.

ROSEN
Başüstüne, efendimiz.

ROSEN ile GILDEN çıkar.

KRAL
Gertrud, Polonius'la tesadüf planladık:
Hamlet gelince Ophelia ile karşılaşacak.
Babasıyla gözlem yaparız, şerefli casuslar gibi.
Kriz aşktan mı, anlarız.

KRALİÇE
Hay hay. Ophelia, dilerim erdemin
Oğlumu düzeltir,
İkinizi de taçlandırarak.

OPHELIA
Umarım, Kraliçem.

KRALİÇE çıkar.

POLONIUS

Gel, kızım. Şurada gezin.
Haşmetlim, lütfedin, gizlenelim.
Kızım, şu dua kitabına bak da
Yalnızlığın renklensin.
Sahi, sık olur:
Dini yüzsüzce kullanır kimi,
Yutturur şeytanca girişimi.

KRAL [*Kendine*]

Ah, amma doğru;
Vicdanımda kırbaç gibi şakladı.
Makyajla örtülen çiçek izi daha mı çirkin
Hoş laflarla örttüğüm suçumdan?
Ne korkunç yük!

POLONIUS

Hah, geldi! Gizlenelim.

KRAL ile POLONIUS saklanır.
HAMLET girer.

HAMLET

To be or not to be? Soru bu, işte.
Hayatta olmak mı, olmamak mı? Hangisi
Daha asilce: Zalim Talih'in oklarına,
Sapanlarına katlanmak mı, yoksa
Bela denizine karşı silaha sarılıp
Bu sürünüşe nokta koymak mı? Ölmek
Uyumak, o kadar. Bitiverir kalp ağrısı,
Hayatın yaralar açan bin bir şoku. Mutlu son.
Kim istemez? Ölmek, uykuya dalmak...
Uyku. Peki rüya? Ah, tek engel. Öyle ya,
Ölüm uykusunda ne kâbuslar görülür
Beden sınırları kalmayınca.
Hayata katlanmak işte bu kaygıdan. Yoksa
Kim sineye çeker kırbacını zamanın?

Kim katlanır zorbanın zulmüne, kibirlinin
Küstahlığına, aşkın hor görülmesine, yargıdaki acze,
Yetkinin kötüye kullanılmasına,
Vefanın satılık olmasına? Kim direnir
Basit bir hançerle huzura kavuşmak varken?
Kim katlanır bunca yüke
–ölüm sonrası ürkütmese?
Gidenin dönemediği meçhul ülke...
Bilinç işte böyle korkak eder bizi;
Bilinen illeti yeğleriz meçhule.
Karar coşkusu solar, düşününce. Ve
Düşü hoş nice hamle düşük olur,
Etkili bir eyleme yol açamadan.
Ama şşş! Güzel Ophelia!.. Peri kızı,
Duanda günahlarıma yer ver, lütfen.

OPHELIA

Merhaba, Prensim,
Bugün iyi misiniz?

HAMLET

Çok iyiyim, var olun. İyi, iyi, iyi.

OPHELIA

Efendim, sizden hediyeler var,
Nicedir geri vermek istediğim.

HAMLET

Bir şey vermedim ki.
Hepsi başkalarından.

OPHELIA

Bal gibi verdiniz, hem de
Değerlerine değer katan tatlı sözlerle.
Fakat uçtu gitti o hoş kokular.
Veren kişi kalp kırınca
En pahalı hediye bile ucuzlar.

HAMLET
İyi güzel. İyi, dürüst müsünüz?

OPHELIA
Efendim?!

HAMLET
Güzel misiniz?

OPHELIA
Anlayamadım.

HAMLET
Bir kız hem iyi hem de güzelse bile
İyilik yapışık değildir güzellikle.

OPHELIA
İyilikten değerli ne var
Güzellikle uyumlu?

HAMLET
Hangisi daha kolaydır:
Güzelliğin dürüstü sürtüklüğe itmesi mi,
Dürüstlüğün bir sürtüğü bakire kılması mı?
Uğraştıran bir bilmeceydi, çözüverdim şimdi.
Sevmiştim sizi.

OPHELIA
İnandırdınız.

HAMLET
İnanmasaydın.
Erdem yetmez kökümüzü aşmaya;
Ta en başta yozlaşmışız ya!
Sevmemişim, işte.

OPHELIA

Yanıltıldım, demek.

HAMLET

En iyisi manastıra kapan.
Ne diye günahkârlar doğurasın?
Ben ki erdemli sayılırım,
Öyle suçlamalar yöneltirim ki kendime,
"Doğmaz olaydım!" derim.
Kibir, kin, hırs... Yok yok.
İçimde saldırganlık çok,
Ama hepsine zaman yok:
Ne düşünüşüm yeter söze dökmeye,
Ne de hayal gücüm –biçim vermeye.
Benim gibi sefiller işte sürünür böyle
Dünya ile cennet arasında
–ikisine de yaranamadan.
Hepimiz serseriyiz. Kimseye kanma.
Koş manastıra.
Senin peder ner'de?

OPHELIA

Evde.

HAMLET

Kapıya kilit vur,
Evde şaklabanlık etsin.
Hadi güle güle.

OPHELIA

Ah, Tanrım, n'olur yardım et!

HAMLET

Evlenirsen hediyem şu beddua:
İster buz kadar temiz ol, ister kar kadar saf,
Adın çıksın!
Bütün genç kızlar, manastıra, güle güle!

Evlenmek şartsa birer salak bulun;
Bilge bilir ki kendi bile canavara dönebilir. Aman
Git en iyisi. Karımı kurutmadan.

OPHELIA

Rabbim, şifa!

HAMLET

Siz kadınların içi dışı belli.
Süs püs sus pus edemez beni.
Tanrı yüz vermiş, üste boya neden?
Yüzsüzlüğü itiraf, besbelli.
Türlü hafiflikler, yanlış telaffuzlar...
Yaratıklara farklı adlar, keyfe göre.
Şehvet hilenize toyluk dersiniz.
Burama geldi! Yetti be! Delirttiniz!
Duyduk duymadık demeyin:
Evlenmek yasak!
Evliler evli kalsın, tek çift dışında.
Artık herkes tek takılacak.
Tez manastıra tıkıl. Yıkıl!

Çıkar.

OPHELIA

Böyle düşüş görülmemiştir.
Ah, o soylu zihin nasıl da perişan! Saray
Gözbebeğini yitirdi, bilgelik
Dilini, yiğitlik ise kılıcını;
Halk umudunu yitirdi, kibarlık
Aynasını, terbiye örneğini.
Düşüşler düşüşü bu!
Ya ben? Kadınların en mutsuzu. Perişan.
Oysa bal emmiştim aşk sözlerinden.
Bülbül gibi şakıyan o zihin
Akortsuz bir çalgı, hırçın, hin;
Hoş ezgiler fısıldamak yerine
Kulaklar kesiyor.

Gençliğin doruğunda ner'de o seçkin soylu?
Yerinde yeller esiyor.
Ne desem, bu kadar sarsılmazdım
Eski halini bilmesem.

KRAL ile POLONIUS öne gelir.

KRAL

Aşk mı? Duygusu başka gibi.
Sözlerine gelince: yapıdan yoksun
Ama delice değil.
Ruhunda bir şey var: yumurta;
Üstünde kuluçkaya yatmış hüznü.
Yumurta tehlikeli. Tedbir: İngiltere.
Haraç borcunu almak için.
Deniz yolculuğu. Gitmesi iyi gelir.
Ne dersin?

POLONIUS

Siz bilirsiniz. Yine de, kanımca,
Keder kaynağı karşılıksız aşk.
Sözün var mı, kızım? Hamlet'i duyduk.
Haşmetlim, nasıl isterseniz. Önce
Oyundan sonra bir de annesi görüşse?
Gizlice dinlerim. Baktık olmadı, gider
Siz nereye isterseniz.

KRAL

Öyle olsun.
Önemli biri yoldan çıkarsa
Denetimsiz bırakılmaz –akıl varsa.

Çıkarlar.

9. Sahne

HAMLET üç oyuncu ile girer;
ikisi oyun için sahne hazırlayabilir.

HAMLET
Gösterdiğim gibi konuşun sahnede,
Bağırıp süslemeden. Bazısı abartıya bayılır,
Ama tellal öylesinden iyi sayılır.
El kol az olsun, kibarca, havayı dövmeden.
Coşku seli ölçüyü kaçırtmasın.
Kaba saba bir peruklunun
Etki uğruna haykırması
Ruhumu taciz olur.
Sırf ön oyundan hoşlanan seyircinin
Kulak zarı patlar, o kadar.
Şamata bile dozunda olmalı.
Bir despotu abartan da kırbaçlıktır.
Zalim kral rolündekiler
Fazla bağırır ya, sakın
Öyle yırtınmayın,
Zulümde zalimi aratmayın.

OYUNCU
Söz, efendim.

HAMLET
Ama ruhsuz da olmayın;
Sağduyunuz kılavuz olsun.
Eylem söze uysun, söz eyleme;
Yeter ki doğallık zedelenmesin.

Tiyatroda abartıya yer yoktur;
Amaç gerçeği yansıtmak, ayna tutmaktır
Erdeme, kötülüğe, dönem ruhuna.
Ölçüyü kaçıran oyuncu cahili güldürür,
Ama kültürlüyü sıkar; oysa
Sizi beğenmesi gereken öylesidir.
Övülen oyuncular var
Ne Hıristiyana benzeyen, ne doğaya tapana
–hatta ne de insana.
Ayıp olmasın ama, öylesi
Usta değil, yamak elinden çıkmış gibi kasılır,
Böğürerek dolanır.

1. OYUNCU
Çok yanlışımızı düzelttik, umarım.

HAMLET
Hepsini düzeltin.
Önemli konu işlenirken,
Soytarı laf katmasın, hem gülmek
Hem de üç beş bön güldürmek uğruna.
Çekilmez olur, acınası bir hırs gösterir.
Hadi hazırlanın.

Oyuncular çıkar.
POLONIUS, GILDEN ve ROSEN girer.

HAMLET
Eee, Polonius, Kral oyuna gelir mi?

POLONIUS
Kraliçe ile.

HAMLET
Oyunculara söyleyin, çabuk olsunlar.

POLONIUS çıkar.

Hazırlığa yardım etseniz?

ROSEN

Hay hay, Prensim.

ROSEN ile GILDEN çıkar.

HAMLET

A, merhaba, Horatio!

HORATIO girer.

HORATIO

Hizmetinizdeyim.

HAMLET

Tanıdığım en düzgün insansın.

HORATIO

Aman, rica–

HAMLET

Yo, yağ çekiyorum sanma.
Yoksul biri ne diye övülsün?
Ne çıkarım olur senden?
Geçim için tek aracın iyi huyun.
Yalakalık lüks fırsatı çıkınca belirir,
El pençe divan durulur.
Yetişirken seçimlerimde serbest olunca
Kalbim ilk seni dost seçti. Neden?
Kanım ısındı, çünkü
Olanları dingin karşılarsın,
Acısıyla tatlısıyla, minnettar.
Darbeler karşısında dimdiksin. Ne mutlu
Duygu ile aklı kıvamlı birleştirene

–talihe alet bir düdük olmadan.
Hırs kulu olmayan birini göster,
Kalbimin kalbinde konuk ederim –yanında.
Bu akşam oyun var –Kral için.
Bir bölüm babamın ölümüyle ilgili.
Kan var, kanı var, kanıt yok.
Lütfen amcamı gözlemle,
Güvendiğim eleştirelliğinle.
İpucu çıkmazsa –aydınlığa,
Hayalet iblis, kuruntum ise temelsiz,
Demircilik Tanrısı'nın örsü kadar pis.
Gözün üstünde olsun. Baş başa
Değerlendiririz, temsilden sonra.

HORATIO

Göz hapsimde olacak, hırsız gibi.
Gizli kalmaz hiçbir hilesi.

HAMLET

Ve sahneye oyuncular girer.
Ben deli rolüme, sen de yerine.

Borazanlar: KRAL, KRALİÇE, POLONIUS, OPHELIA, ROSEN ve GILDEN girer –meşale taşıyanlarla.

KRAL

Ee, yeğenimiz nasıllar?

HAMLET

Havamı alıyorum,
Hava yutan bukalemun gibi.

KRAL

Soruma cevap mı bu?

HAMLET
Benim soruma da değil.
Okul tiyatrosunda rol aldınız, değil mi?

POLONIUS
Evet, övülmüştüm.

HAMLET
Rolünüz?

POLONIUS
Jül Sezar. Öldürüldüm.
Sağ kolum hançerledi: Brütüs.

HAMLET
O koca ahmağı senatoda öldürmek
Ayıp olmuş. Oyuncular hazır mı?

ROSEN
İzin bekliyorlar.

KRALİÇE
Yanıma gel, oğlum.

HAMLET
Yo, anne.
Bur'da maden var, mıknatıs.

OPHELIA'nın yanına oturur.

POLONIUS [*Kral'a*]
Aa, bakın, duydunuz mu?

HAMLET
Küçük hanım, kucağınıza yatsam?

OPHELIA
Olmaz, Prensim.

HAMLET
Yani başım kucağınızda olsa?

OPHELIA
Anladım, efendim.

HAMLET
Muzırlık sandınız, değil mi?

OPHELIA
Hiçbir şey sanmadım, Prensim.

HAMLET
Bacak arası pek uygun olur.

OPHELIA
Ne, Lordum?!

HAMLET
Hiç. "Hiçbir şey" sıfır ya,
Sıfır gibi bacak arası da.

OPHELIA
Keyfiniz yerinde, Prensim.

HAMLET
Kimin, benim mi?

OPHELIA
Sizin, efendim.

HAMLET
Çünkü tam şenlik: Annem pür neşe,
Babam öleli iki saat olmuşken.

OPHELIA

Yo, iki kere iki ay geçti, Prensim.

HAMLET

O kadar oldu mu?
Öyleyse bu yas giyimi cehennemin dibine.
Gelsin şık elbise, şöyle kürkten.
Sen iki ay önce öl, hâlâ unutulma!
Demek altı ay bile anılabilir insan
Kilise yaptırmışsa filan.
[*Ezgiyle*]
"Çocukluğu zaman yuttu;
Tahta atını unuttu."

Borazanlar. Sözsüz ön oyun:

KRAL ile KRALİÇE girer, sevgiyle sarılırlar. Kadın diz çöker, adam kadını kaldırır, başını boynuna yaslar, sonra çiçeklerle dolu bir banka uzanır, uykuya dalar. Kadın kocasının uyuduğunu görünce çıkar. Başka adam girer, tacı kraldan alır, kulağına küçük bir şişeden sıvı döker, çıkar. KRALİÇE gelir, KRAL'ı ölü bulunca sarsılır, duygusunu vurgular. Katil gelir, kadını yatıştırır; armağanlar sunup kur yapar. Kadın önce soğuk davranır, sonra ilgiye karşılık verir.

Oyuncular çıkar.

OPHELIA

Bu ne demek, Prensim?

HAMLET

Hınzırca takılıyoruz demek.

OPHELIA

Bu ön oyun özet, sanırım.

2. OYUNCU sunucu (koro) olarak girer.

HAMLET

Bize her şeyi anlatacak.
Oyuncu milleti sır tutmaz, açık eder.

OPHELIA

Ön oyunu açıklar mı?

HAMLET

Ona her gösterileni açıklar.
Açmaktan utanmazsan, açıklamaktan utanmaz.

OPHELIA

Kötü çocuk, kötü çocuk.
Ben oyunu seyredeyim.

2. OYUNCU

Lütfen trajedimizi hoşgörüyle izleyin.

Çıkar.

HAMLET

Haydaa, yüzük yazısı sanki!

OPHELIA

Kısacık sürdü.

HAMLET

Kadınların aşkı gibi.

1. OYUNCU "KRAL", 3. OYUNCU ise "KRALİÇE" rolünde girer.

"KRALİÇE"

Evlilik Tanrıçası bizi kavuşturalı
On iki balayı geçti –otuz kez.
Dilerim otuz yıl daha geçer böyle,
Aşkımız doğada sona varmadan önce.

Ama neşen kaçık, değiştin. Yo,
Kaygım seni tedirgin etmesin.
Kadın korkuyla yaşar, severken bile.
Aşkla korku iç içedir kadında.
Sevdiğimi bilirsin; ispatı ortada:
Aşkım büyük, çünkü korkum da.
Sevgi varsa gönülde, hep korkuya yol açar;
Korku ner'de büyükse, or'da büyük bir aşk var.

"KRAL"

Canımsın, gücüm az, ayrılışım yakın,
Seni bu güzel dünyada bırakarak.
Yine sev, sevil –geleceğe bakarak.

"KRALİÇE"

Yo, kalbime ihanet olur;
Olmaktansa olmamak yeğdir.
Eş ölünce başkasına varan
İlkini öldürmüş olur o an.

HAMLET

Zehir zakkum gibi acı –ama doğru.

"KRALİÇE"

İkinci nikâh aşktan olmaz, ilk eş ölünce.
Sana kıymış olurum yatakta öpülünce.

"KRAL"

İnanırım sözüne, uygundur özüne.
Karar kolay, uygulamak asıl olay.
Belleğe tutsaktır niyet:
Yola sıkı çıkılır, ama derken bıkılır.
Ham elma sarılır dala,
Olgunlaşır, düşer sonra.
İnsan coşar, ister, karar verir,
Ama coşku söner, amaç erir.
Duyguyla verilen söz

Temelsiz kalır, yiter öz.
Ödemeyi unuturuz kendimize borcumuzu.
Neşe kedere döner, keder neşeye.
Uzun sürmez ikisi de.
Aşk mı talihe bağlıdır, talih mi aşka?
Hayat sonsuz değil, garipliği de başka.
Yüksek biri düşünce alkışlar söner;
Tut ki fakir yükseldi, düşmanı dosta döner.
Sevgiye güven olmaz; çok para yandaş çeker.
Ama dara düşen yeni fakir
Para isterse düşman edinir.
Sunumum dağılmasın, döneyim ilk noktama:
Amaç ile varılan farklı olur daima.
Amaç yetmez, bu gerçeği bil;
Düşünmek elimizde, sonuçlarsa değil.
"Başkasına varmam," demek önce şık olur;
Eş yitince fakat, gönül başka yol bulur.

"KRALİÇE"

Dul kalır da başkasına varırsam,
Ne Toprak Ana besin versin bana,
Ne de gökyüzü ışık.
Gece gündüz huzur bulmasın bu can.
Çaresiz kalayım, tükensin umutla güven.
Çilem keşiş hücresinde sürsün.
İki cihanda her dert beni bulsun her dem,
Dul kalır da bir daha evlenirsem.

HAMLET

Yemin sıkı; lafta kalırsa?..

"KRAL"

Sözlerin içten. Biraz
Yalnız kalayım, lütfen.
Sis bastı zihnimi –gün bitmeden.

Uykuya dalar.

"KRALİÇE"
Uyku beşik olsun size.
Kötü talih uğramasın bize.

Çıkar.

HAMLET
Hanımcığım, oyunu sevdiniz mi?

KRALİÇE
Kraliçe biraz abarttı, bence.

HAMLET
Ama sözünü tutar, şerefle.

KRAL
Olay örgüsü nasıl?
Taşlama, hakaret var mı?

HAMLET
Yo, şaka, yalnızca, amca-baba.
Taş yok, yalnızca zehir –bir damla.

KRAL
Oyunun adı?

HAMLET
Fare Kapanı. Mecaz.
Viyana'da bir cinayet. Oyunun kaynağı
Dük Gonzago ile karısı. Öykü İtalya'dan.
Hınzırca, ama kime ne;
Sizin vicdan da rahat, benimki de.
"Yarası olan gocunur," deriz,
Huzurla izleriz.

"LUCIANUS" rolündeki 2. OYUNCU girer.

Kralın yeğeni Lucianus.

OPHELIA

Sunucu kadar ustasınız.

HAMLET

Kuklalar gösterirse sevişmeni, sevgilini,
Lafla bezemek benden o hoş beden dilini.

OPHELIA

Bu ne sertlik, Prensim, bu ne sertlik!

HAMLET

Yumuşat, elinde, tatlı tatlı inleyerek.

OPHELIA

Daha parlak, daha beter.

HAMLET

Çünkü kadınlar hileyle
Erken evliliğe iter. Oyuna devam:
Katil ortaya çıksın! Eksik olsun makyaj!
Hepimiz öç istiyoruz! İntikam!

"LUCIANUS"

Fikir kapkara, el hazır,
Zehir uygun, vakit bu vakit.
Kimsecikler yok.
Ey gece bitkilerinden oluşan karışım,
Tez göster büyü etkini!
Cadılık Tanrıçası Hekit
Üç kez pişirdi, üç kez besledi. Git,
Ey korkunç sıvı, tez al şu canı!

KRAL'ın kulağına biraz sıvı akıtır.

HAMLET

Kralı bahçesinde zehirler,
Tahta konmak için.
Yaşanmış, yazılmış. Peki, ya sonra
Dulun kalbini nasıl kazanmış katil? Görelim:

KRAL sarsılmış olarak yerinden fırlar.

OPHELIA

Kral kalktı!

HAMLET

Oyuna geldi!
Kuru sıkı silahtan mı korktu?

KRALİÇE

Nasılsınız, efendim?

POLONIUS

Kesin! Oyun bitti!

KRAL

Işık yok mu? Çıkarın beni buradan!

POLONIUS

Işık, ışık, ışık!

HAMLET ile HORATIO dışında herkes çıkar.

HAMLET

"Bak, yaralı geyik ağlar;
Fakat eşinde neşe var.
Kimi uyur, kimi gezer...
Kimisi buna talih der."

İşte hüner. Acaba
Varım yoğum Türk'e gitse,
Tiyatroda ortak olur muyum
Çifter gül pabuçlarımda?

HORATIO

Yalnız yarım hisseyle.

HAMLET

Tam hisse isterim.
Al sana doğaçlama becerim:
"Tanrılar Kralı Jüpiter.
Komplo ile devirmişler.
Peki kim geçmiş tahtına,
Zavallı halkın bahtına?
İşte sarsıcı gerçek:
İtin teki."

HORATIO

"Bir eşek." Uyak oldu.

HAMLET

Hayalet doğru söylemiş bence;
Yoksa sana bin altın. Fark ettin mi?

HORATIO

Hem de nasıl.

HAMLET

Oyuncular zehirden söz ederken?..

HORATIO

Kral göz hapsimdeydi.

HAMLET

Şimdi müzik iyi olur. Çalsın sazlar!
Kral oyunu sevemedi. E hani müzik?

ROSEN ile GILDEN girer.

GILDEN
Prensim, iki laf etsem?

HAMLET
Hikâye et.

GILDEN
Kral...

HAMLET
Hah, ne olmuş ona?

GILDEN
... odasında, altüst.

HAMLET
İçkiden mi?

GILDEN
Öfkeden.

HAMLET
Aklın varsa doktora söyle;
Beter olur tedavimle.

GILDEN
Efendim, konuya yönelsek?

HAMLET
Uslu uslu dinliyorum.

GILDEN
Kraliçe –anneniz–
Pek üzgün, süzgün,
Beni size yolladılar.

HAMLET

Hoşgeldiniz, hatta... hophoş.

GILDEN

Nezaket sözleri yerine
Makul cevap vermek isterseniz
Annenizin isteğini belirtirim.Yoksa
İzninizle döneyim.

HAMLET

Elimden gelmez ki.

GILDEN

Ne gelmez?

HAMLET

Makul cevap vermek.
Ona söz veremem.
Fakat açıksözlü olabilirim.
Evet: Annem –diyordunuz?..

ROSEN

Tutumunuz şaşırtmış.

HAMLET

Tuttum bu oğlu: Annesini etkilemiş.
Bu hayranlık nedenmiş?

ROSEN

Uykudan önce görüşmek ister,
Kabul odasında.

HAMLET

Uyar oğlu, anneliği on kat bile olsa.
Başka ne yapsam –sizin için?

ROSEN

Prensim, beni severdiniz?!

HAMLET

Sevgi var yine,
Bu temiz eller üstüne yeminle.

ROSEN

Bu gerginlik neden?
Derdini dosta demeyen derman bulamaz;
Çıkış kapınızı kilitli tutmayın.

HAMLET

Önümü göremez oldum.

ROSEN

Nasıl olur, taht sizin. Kral dedi.

Oyuncular flütlerle girer. "Gonanzo" oyunu eşyasını götürürler.

HAMLET

Ölme eşeğim, ölme.
Otlar büyüyedursun, eşek açlıktan ölmüş.
Hah, flütler! Bakayım birine.
[*Flüt alıp Gilden'e döner*]
Ne diye böyle tepemdesin?
Avlayacakmış gibi?

GILDEN

Şey, görevim zor, kaygımdan
Sevgi gösterişim edep dışı oldu.

HAMLET

Çalsana? Bunu?

GILDEN

Çalamam.

HAMLET
Lütfen.

GILDEN
Gerçekten.

HAMLET
Hatırım için.

GILDEN
Nasıl çalınır, fikrim yok.

HAMLET
Yalan kadar kolay.
Delikler parmaklanır,
Ezgi çıkar, üfleyince. Al, çal.

GILDEN
Beceremem.

HAMLET
Peki ya beni? Becerirsin, çalarsın,
Öyle mi? Flütten basit miyim?
O kadar mı çapsızım?
Bu küçük çalgıdan çok müzik
Çıkar. Harika sesi var,
Ama çalamıyorsun!
Sence nasıl bir çalgıyım?
Hadi ad tak bana, gönlünce.
Asla müzik çıkmaz bence.
Salağın teki zorlar,
Ama belki zırt, o kadar.

POLONIUS girer.

Merhaba, beyim, Tanrı sizinle olsun.

POLONIUS
Prensim, Kraliçe görüşmek ister.

HAMLET
A a, şu bulut –tıpkı deve!

POLONIUS
A, gerçekten deve.

HAMLET
Yo, susamuru, daha çok.

POLONIUS
Samur sırtı, evet.

HAMLET
Aslında balina.

POLONIUS
Balina.

HAMLET
Anneme birazdan uğrarım.
[*Kendine*] Başımın etini yiyorlar!

POLONIUS
Söylerim.

HAMLET
"Birazdan," de, yeter.
Kendimle baş başa kalsam? Lütfen?

HAMLET'ten başka herkes çıkar.

Gecenin cadılar vakti:
Kilise avluları açılır,
Cehennem dünyaya sızar.

Şimdi kan içebilirim, sıcak sıcak,
Öce hazırlık olarak.
Öyle korkunç şeyler yaparım ki
Gün ışığı dehşetle titrer, bakarken.
Ey kalp, doğal eğiliminden sapma sakın;
Annesini öldürten Neron'un ruhu
Seni avcuna almasın!
Sözüm utandırsın, ama şiddet olmadan:
Acımasız olayım ama insan kalayım.
Hançer dilimde olsun, elimde değil.

Çıkar.

10. Sahne

KRAL, ROSEN ve GILDEN girer.

KRAL

Artık çok oldu. Bu deliliğe
Hiçbir baş kayıtsız kalamaz.
Yola hazır olun, diplomasi göreviyle
Londra'ya, Hamlet'le; deliliği yüzünden
Hepimiz felakete uğramadan.

GILDEN

Başta gelen görev
Size bağlı nice canı korumaktır.

ROSEN

En çok
Başlar başının başı korunmalı;
Çünkü en büyük baş asla
Tek başına gitmez, çevreyi de çeker,
Götürür –girdap gibi.
Dağ doruğundan
On bin şey bağlı bir çark
Yuvarlansa hepsi iner;
Başın başı ağrısa herkes inler.

KRAL

İlk iş yol hazırlığı.
Başıboş tehlikeye tasma gerek.
Kanıma dokunuyor.

GILDEN

Eksik olmayın.

ROSEN

... başımızdan.

ROSEN ile GILDEN çıkar.
POLONIUS girer.

POLONIUS

Haşmetlim,
Hamlet annesinin odasına gidiyor.
Kraliçe gereğince konuşur.
Bilgece belirttiğiniz gibi,
Anne gözlemde yansız olamaz;
Biri tanık olsun, sağlıklı tanı için.
Paravan ardında dinler, sonra size
İstihbarat arz ederim.

KRAL

Yordum, Lordum.

POLONIUS çıkar.

Suçum öyle iğrenç ki kokusu göğü sarmıştır
Kardeş katili Kabil'in yolundan.
Dua edebilsem! Ama dilim dönmüyor.
Arzu güçlü, günah baskın.
Çifte kâr peşindeki bir ikiyüzlü
Duraksamış: "Hangisinden başlasam?"
Ve kalakalmış, ikisini de yapamadan.
Bu lanet el ağır, kirli, kardeş kanıyla.
Göklerde yeterli yağmur yok mu acaba?
Bu eller arınsa, temiz olsa –kar kadar?
"Tanrı bağışlar," sözü boş mu?
Dua ne işe yarar? Günahtan korur,
İşleyince bağışlatır.

Arzum dua. Suçum geçmişte kalsa?
Ama nasıl bir dua?
"Rabbim, affet, rezil bir cinayet işledim."
Suçtan kazançlar varken işe yarar mı?
Tacım, yetkim, kraliçem.
Hem af olsa, hem de kazancım kalsa?
Rüşvet yargıda yarayabilir, ama
Tanrı katında sökmez.
Her eylem hakkıyla ölçülür.
Günahımızla yüzleşiriz.
Peki ne yapsam? Ne yapılabilir?
Ne bedel ödesem? Kayba uğramadan?
Kalbim ölüm kadar kara.
Ruhum günah batağında; çırpındıkça batarak.
İmdadıma uçun, melekler! Çaba gösterin!
Bükülün, inatçı dizler! Ey taşlaşmış yürek,
Yumuşa –yeni doğmuş bebeğinki gibi
Ki dua edebileyim.
Belki her şey düzelir.

Diz çöker.
HAMLET girer.

HAMLET

Tam sırası. Dua ederken.
[*Kılıcını çeker*]
Ama yo, doğru cennete gider!
Alçağın teki babamı öldürmüş,
Tek oğul, ben,
Katili cennete yolluyorum!
Babamı rezilce kopardı hayattan,
Günah çıkartmaya fırsat bırakmadan.
Amcamın günah dökümünü kim bilir
–Tanrı'dan başka? Dosya kabarıktır.
Tam ruhunu duayla arıtırken,
Öbür dünyaya geçişe hazırken,
Öç alırsam öç olur mu?

Yo. Kınına, kılıcım.
Uygun anda keserim hesabı:
Sarhoşken, kardeş karısıyla,
Kumarda söverken ya da.
Kötü iş başında bitmeli işi;
Öyle sağlanır cehenneme gidişi.
Annem bekliyor. Bak şu talihe:
Katilin ömrü uzadı dua edince!

Çıkar.

KRAL [*Kalkar*]
Sözüm Tanrı'ya, aklım bu dünyada.
Özle destek yoksa, söz ulaşır mı ya!

Çıkar.

II. Sahne

KRALİÇE'nin odası.

KRALİÇE ile POLONIUS girer.

POLONIUS

Birazdan geliyor,
Lütfen sert eleştirin.
Soğuk şakalarına katlanmak zor.
Biriken öfkelere karşı
Lütfunuz ona kol kanat geriyor.
Şurada saklanayım, susarak.
Kararlı davranın, toparlansın.

HAMLET [*Kulisten*]

Anne, anne, anne!

KRALİÇE

Uyarım öğüde, titizlikle.
Gizlenin, geldi bile.

POLONIUS pano ardına geçer.
HAMLET girer.

HAMLET

Evet, anne, konu ne?

KRALİÇE

Hamlet, babanı gücendirdin.

HAMLET
Anne, babamı gücendirdin.

KRALİÇE
Amma saçma karşılık!

HAMLET
Amma haince sorgu!

KRALİÇE
Nasıl yani?!

HAMLET
Sorun mu var?

KRALİÇE
Ben kimim, unuttun mu?

HAMLET
Yo, yeminle: Kraliçe.
Koca kardeşi karısı.
Ha bir de annem –olmaz olası!

KRALİÇE
Demek öyle. Seninle konuşabilecek
Birini bulayım öyleyse.

HAMLET
Kıpırtı yok
Ben ayna tutana kadar –içini gösteren.

KRALİÇE
Ne o?! Öldürmezsin, değil mi?!
İmdat! İmdat!

POLONIUS
Hey! İmdat, imdat, imdat!

HAMLET
O da ne? Bahse girerim sıçanın teki.
Ölü.

Kılıcı saplar.

POLONIUS
Ah, yara...! Ölüyorum!

KRALİÇE
Hiii, ne yaptın?!

HAMLET
Bilmem. Kral mı?

KRALİÇE
Saçma! Korkunç!

HAMLET
Korkunç, kral kanına girip
Karısını almak kadar.

KRALİÇE
Kral kanı mı? Öldürmek mi?!

HAMLET
Öyle, hanımefendi.

Bakar: POLONIUS ölmüştür.

Güle güle, had bilmez işgüzar.
Seni sahibin sandım. Talihine küs.
Her işe burnunu sokan
Böyle kalır –solumadan.
[*Annesine*]
Kes ellerini dövüştürmeyi!
Kanım tepemde zaten.

Otur hele, kalbini düzelteyim,
Sevgiden kopup donmadıysa.

KRALİÇE

Bu kabalığı hak edecek ne yaptım?

HAMLET

Arsızca bir şey:
Aşk çiçeğini koparıp lekeleyen,
İkiyüzlülüğü yeğleyen. Öyle bir şey ki
Evlilik ruhu yok oldu; nikâh yemini yalan;
Din zırva doldu, soldu. Yargı Günü sanki:
Tanrı tiksinerek bakıyor –sana kızgın.

KRALİÇE

Peki ne bu tepkine yol açan?

HAMLET

Şu resme bak, bir de şuna,
İki kardeş yan yana.
Şu kıvırcık saçlısı şefkatli, kibar.
Güneş Tanrısı mübarek.
Şu yüze bak: Baştanrı Jüpiter.
Savaş Tanrısı Mars, bakışıyla:
Öldürgen, yön veren.
Duruşuyla tanrıların postacısı Merkür:
Dağ doruğunda göğü öpüyor.
İyi nitelikler toplamı –öyle ki
Her tanrının mührü var sanki.
Efsaneye göre
Tanrılar insanı yaratırken
Kendilerinden birer özellik vermiş ya.
Babamın ölüsü bile yeter.
Bir de şuna bak: Bugünkü kocan;
Mısır tarlasında hasta darı,
Sağlıklı çevreye bulaştıran.
Göz yok mu sende?
Şu adamın yüce doruklarından inip

Bu alçağa varmak neden? Ha?
Göz var mı sende?
Aşktan diyemezsin; bu yaşta
Duygu zayıflar, kalp akla uyar.
Nedir böyle düşüren?
Sağda solda gezebildiğine göre,
Akıl mantık var, yine de. Ama
Donmuş mu ne?! Çünkü
Deli bile doğru seçim yapar.
Hangi şeytan göz boyadı, kör etti?
Böyle yanlışı önlemeye
Tek duyu yeter –göz, kulak...
Burun bile kötü seçimi önler.
Ama şaştım, yüzün kızarmadı bile!
Ah, Şeytan, yaşlı ana tenini
Ateşli kılabiliyorsan,
Kül et beni!
İçgüdüye uymak ayıp değil artık;
E yaşlılar öyle yapıyor ya.
Akıl pezevenk arzuya.

KRALİÇE

Oğlum, yeter!
Bakışıma yön verdin, ruhumun dibine:
Günah izleri kapkara; öyle ki
Silinemez asla.

HAMLET

Evet ama
Pis çarşaftaki ter lekelerinde
Yatılıyor yine de, zevkten sırılsıklam.

KRALİÇE

Ah, af!
Dilin kulağımı hançerliyor! İnsaf!

HAMLET

Değeri
İlk eşinin onda birinin yirmide biri
Bile olmayan bir serseri;
Kötü biri, egemenlik hırsızı,
Değerli tacı raftan alıp gasp eden.
Hain, katil, ölü soyucu.

KRALİÇE

Yo, yeter!

HAMLET

Alçak, sefil bir sözde kral!

HAYALET girer.

Ah, cennet melekleri, koruyun kanatlarınızla!
Sizin için ne yapabilirim, efendim?

KRALİÇE

Hii, oğlum deli!

HAMLET

Emrini savsaklayan oğlunu
Haşlamaya mı geldin –ateşler içinden?

HAYALET

Unutma! Öç ateşin söndü mü?
Bak nasıl da sarsıldı annen.
Aman çırpınan ruhu
Korkunç görüntülerle yıpranmasın;
Hayal gücü
Narin bedende yaman olur.
Konuş onunla.

HAMLET

Neyiniz var, bayan?

KRALİÇE

Asıl senin nen var, oğlum?
Gözün boşlukta, havaya laflar!
Göz ele verir içteki vahşeti;
Dalgalı saçın dikiliverdi
Silah başına çağrılan asker gibi.
Kızgın aklın serinlesin, sakin.
Nedir baktığın?

HAMLET

O! Bak,
Amma solmuş, nasıl bakıyor!
Şu taşlara çağrı yapsa eyleme geçirir.
[*Hayalete*] Acıklı bakma, bakarsın
Eylemim yoldan çıkar,
Kan yerine gözyaşı akar.

KRALİÇE

Kim o konuştuğun?

HAMLET

Hiçbir şey görmüyor musun?

KRALİÇE

Hiç –buradaki her şeyden başka.

HAMLET

Hiçbir şey duymadın mı?

KRALİÇE

Biz bize konuşuyoruz, o kadar.

HAMLET

Bak, usulca gidiyor!
Babam –canlıyken giyindiği gibi!
Kapıdan çıkmak üzere!

HAYALET çıkar.

KRALİÇE

Hayal gücü ürünü. Delilik, işte.

HAMLET

Delilik mi? Nabzım
Seninki kadar düzenli, seyrek,
Sağlıklı, müzikli. Deliliğin d'si yok
Sözlerimde. Sına beni:
Demin dediğim her şeyi
Yine derim; deli diyebilir mi?
Anne, n'olur, günahını görmezden gelip
Deliliğime odaklanma!
Uyuşup rahatlama!
Çıban kabuk bağlar, ama yara işler,
Zehir yayar.
Ruhunda çürük var, büyüyen.
Gör. Lütfen.
Tanrı'ya yaklaş, itirafla;
Geçmişten pişman ol, tövbe et ki
Gelecek cezadan kaçın.
Gönlünde yabani otlar var;
Gübrelersen beter kokar, o kadar.
İyi niyetim için affet. Bak,
Bu arsız oburluk devrinde
Erdem şerden af diliyor,
İyiliğe davetten ötürü.

KRALİÇE

Ah, kalbimi yardın!

HAMLET

İyi ya, kötü yarısını kopar at,
İyi yarısıyla yaşa –saf, temiz. İyi geceler.
Sakın amcamın yatağına girme!
Hiç mi erdemin yok? Edin.

Alışkanlık şeytan, ama melektir yine;
İyisi korur, donanıma katkı olur.
Bu gece şehvete dur de;
Kolaylaşır gitgide.
Alışmakla değişir en doğal dürtü bile.
Şeytanı ya konuk ya def et –kuvvetle.
İyi geceler. Tövbeye karar verin,
Sizden af diler, hayır dua isterim.
[*Polonius'u göstererek*]
Başına gelen üzücü. Tanrı ceza verdi:
Bana cinayetle, buna benimle.
Tanrı'nın Kırbacı oldum;
Adalet Bakanı, hem de.
Cesedi saklarım, ölümden sorumluyum.
İyi geceler, yine.
İyilik uğruna çabam, sertleşerek.
Gidiş kötü. Beter olması yakın.
A, bir şey daha var, bakın...

KRALİÇE
Ne yapsam?

HAMLET
Yağlı kral çekemesin yatağa,
"Tatlım," deyip öpemesin,
Lanet elleriyle okşamasın;
Yoksa belki keşfeder
Deliliğim gerçek mi, tuzak mı.
E böyle güzel, saf bir kraliçe
Hin canavardan saklayabilir mi
Gerçeği? Çözülür, açık eder. Sonra?
Damdaki sepeti açınca
Havalanan kuşlara özenip
Uçmaya kalkan maymun gibi
Düşer, boynu kırılır.

KRALİÇE

Söz nefes gerektirir,
Nefes ise can; oysa
Tek sözünü bile zor derim;
Ölsem kendimi daha iyi hissederim.
Kanım çekildi.

HAMLET

Yolcuyum, duymadınız mı?

KRALİÇE

Ah, aklım karıştı da...
Karar verildi, evet.

HAMLET

Eski kankalarda mühürlü mektuplar.
O ikili güvenli mi? Çıngıraklı yılan kadar.
Hödri meydan. Hani bomba yapan
Bombasıyla havaya uçar.
Barut fıçısı riskine varım;
İkisini birden Ay'a yollarım.
Bir taşla iki kuş hoş olur –bu ölü zamanda.
Bu adam yolcu etsin. Önce yan odaya gitsin.
İyi geceler. Geveze danışman
Nasıl da durgun, ağzını bıçak açmadan;
Hayret, pek ciddi –mezar kadar.
Şu işi bitirelim. İyi geceler, anne.

HAMLET, POLONIUS'u çeker, üçü birden çıkar.
KRAL ile KRALİÇE girer, peşlerinde ROSEN ile GILDEN.

KRAL

Ne bu hal? Hani oğlun?

KRALİÇE

Baş başa konuşsak?
Neye tanık oldum, inanmazsın.

ROSEN ile GILDEN çıkar.

KRAL

Nedir, canım? Hamlet nasıl?

KRALİÇE

Fırtınada dalga.
Paravandan ses gelince "Sıçan! Sıçan!" dedi,
Kılıcına davrandı, sapladı. Ceset saklı.

KRAL

Ya?! Korkunç! Demek
Olan bize olacaktı or'da olsaydık!
Dellenmiş. Serbestliği tehlike
Sana, bize, herkese.
Nasıl baş edilir bu şiddetle?
Yönetemeyen suçlanır: ben.
Önlem düşünemedim sevgimden.
Acı gerçekle yüzleşmeyip
Tedaviden kaçan hasta
Kavuşur mu sağlığa? Deliliği sakladım,
Beter oldu adım adım. Peki, ner'de?

KRALİÇE

Cesedi götürdü, gizlemeye.
Altın zerresi kömürde parlar,
Onda da erdem kalıntısı var.
Cana kıyınca boğuldu –gözyaşına.

KRAL

Gertrud, gel, canım.
Güneş ufka kavuşmadan gitsin gemisi.
Belayı savalım. Gereken diplomasi.
Buyurun, lütfen.

ROSEN ile GILDEN girer.

Dostlar, ikinizin de yardımı gerek. Nöbette,
Delilik nöbetinde, Hamlet cinayet işledi.
Annesinin odasında. Polonius'u saklamış.
Tatlı dille bulun, cesedi kiliseye taşıtın.

ROSEN ile GILDEN çıkar.

Gel, canım; danışalım, soğukkanlı.
Çevremiz bilsin
Ne korkunç bir cinayet işlenmiştir,
Niyetimiz nedir.
Kanım karardı. İftira kapıda.
Top güllesi var, sırtımıza yaklaşan:
Dedikodu. Hızla peşimizde, ama
Belki teğet geçer –adımız lekelenmez.
Gel, ruhum, gidelim.
İçimde çatışmalar, dehşet var.

Çıkarlar.

12. Sahne

HAMLET girer.

HAMLET
Güzelce gizlendi ceset.

ROSEN, GILDEN [*Kulisten*]
Hamlet! Prens Hamlet!

HAMLET
Bu şamata ne? A, işte.

ROSEN ile GILDEN girer.

ROSEN
Ceset nerede?

HAMLET
Toza toprağa bulandı.
"Topraktan toprağa" işte.

ROSEN
Ama ner'de? Kiliseye...

HAMLET
İnanmayın.

ROSEN
Neye? Kime?

HAMLET

Karşımda sünger;
Sır tutmak varken
Kral oğlu ne der?

ROSEN

Sünger miyim –sizce?

HAMLET

Hizmette kusur etmeden
Emirler, ödüller emen. Ama Kral
Goril: Seni ağzında tutar,
Birden ısırır, birikeni yutar,
Yine kupkuru kalırsın.

ROSEN

Anlamadım.

HAMLET

Şaşmam. Boş kafa dolu söz almaz.

ROSEN

Kral ceset peşinde.

HAMLET

Kralsız beden olur,
Ama bedensiz kral olmaz.

ROSEN

Yani?

HAMLET

Kral devletin başıdır ama ölünce
Devlet bedeni yok olmaz, işler.
Aslında Kral... bir "şey"dir.

GILDEN

Şey mi, Prensim?

HAMLET

Hiçbir şeyin bir şeyi.
Ona götürün beni.
Sağım solum yok, saklanmayan sobe.

Çıkarlar.

13. Sahne

KRAL bir Lord ile girer.

KRAL

Adam yolladım,
Cesedi bulsun diye –Hamlet'le.
Başıboş deli tehlikeli. Ama
Yasayı tam uygulamak ters teper. Hamlet
Kafası karışık halkın gözdesi.
Millet akıl gözüyle değil,
Gönül gözüyle sever.
Cezayı fazla sayar, suç gölgede kalır.
Serinkanlı, adil gözükelim.
Yollamamız garip gelir, ama
Hastalık vahimse iki şıktan biri gerek:
Ya kökten tedavi ya da hiç ilişmemek.

ROSEN girer.

Ee, neredeymiş ceset?

ROSEN

Söylemedi.

KRAL

Peki Hamlet? Nerede?

ROSEN

Eşikte,
Emir bekleyen korumalarla.

KRAL
Getirin.

ROSEN
Gilden,
Prensi buyur edin.

GILDEN ile HAMLET girer.

KRAL
Polonius nerede?

HAMLET
Yemekte.

KRAL
Yemekte mi?!

HAMLET
Yediği yok,
Yenmekte –kurtçuklarca.
Kurtçuk ziyafet kralıdır, zaten:
Biz nice canlı yer, semiririz –niye?
Sonunda kurtçuklar yesin diye.
Ha şişko kral, ha çelimsiz dilenci;
İkisi de aynı öğünde yem olur.

KRAL
Öf, ne denir!..

HAMLET
Adamın teki de
Kral yemiş solucanla balık tutar,
Yer –afiyetle.

KRAL
Yani?

HAMLET
Kral
Kendini dilenci bağırsağında bulur.

KRAL
Polonius nerede?

HAMLET
Cennette. Adam yolla, baktır.
Yoksa cehennemde ara.
Bir aya kalmaz, kokusu çıkar –salonda.

KRAL [*Hizmetkâra*]
Gidin, bakın.

LORD çıkar.

HAMLET
Telaş gereksiz, kaçacak değil.

KRAL
Hamlet, Polonius'a üzüldüm ama
Aklım sende. Güvenliğin için
En sağlam yer İngiltere.
Yel uygun, tekne hazır –görevliler de.

HAMLET
İngiltere mi?

KRAL
Evet.

HAMLET
İyi.

KRAL
Gitmek iyi gelir.

HAMLET

Zihin okuyan bir melek var,
Tanıdığım. Ama neyse.
Ver elini, İngiltere! Hoşçakal, anne.

KRAL

Babanım, seni seven.

HAMLET

Annemsin. Annemle evlenince
Birleşmediniz mi? Babamsan annemsin de.
Aç kollarını, İngiltere! [*Kendine*] Baba ama akbaba!

Çıkar.

KRAL

Gölgesi olun, tez bindirin gemiye.
Bu gece gidin, güle güle.
Her şey hazır, zarflı, mühürlü. Acele.

ROSEN ile GILDEN çıkar.

Ey İngiltere Kralı!
Sana sevgimin değeri varsa
Vergi vermekle belirttiğin gibi,
Şimdi işimiz var. Kanayan yara:
Hamlet ateş, beynim yangın yeri.
Çözüm senden: İşini bitir hemen.
Yap şunu, İngiltere. Yaran
Taptaze, kıpkızıl –bizim kılıçtan;
İyi bilir: Üstün gücüm deşebilir.
Bu iş bitene kadar
Ne bana huzur var, ne sana
–talih gülse bile başka bakımlardan.

Çıkar.

14. Sahne

Açık arazi.

Bir komutanla FORTINBRAS girer.

FORTINBRAS
Benden barış dileği götür. De ki:
Fortinbras geçiş izni ister –ordusu için.
Kral istek belirtsin. Dileği buyruk olur.

KOMUTAN
Başüstüne, Prensim.

FORTINBRAS
Buluşma noktamız belli.
Başarılar, komutan.

Çıkar.
HAMLET girer.

HAMLET
Merhaba, kimin kuvvetleri bunlar?

KOMUTAN
Norveç'in, Lordum.

HAMLET
Burada ne işleri var?

KOMUTAN

Leh toprağı fethine gidiyorlar.

HAMLET

Ordunun başında kim var?

KOMUTAN

Prens Fortinbras.

HAMLET

Hedef Polonya'nın kalbi mi,
Sınır bölgesi mi?

KOMUTAN

Bu savaş değersiz bir arazi için,
Doğrusu. Bence beş para etmez.
Ne sıradan Norveçli verir, ne de bir Leh.

HAMLET

Peki kim savunur? Hangi ebleh?

KOMUTAN

Yo, ölümüne direniş hazır bile.

HAMLET [*Kendine*]

İki bin asker, yirmi bin altın.
Bu saçma davanın bedeli bu mu?
Başlangıç, yalnızca.
Zengin bir toplum savaş acısını unutmuşsa
Saçma bir maceraya kolay girer. Bu saldırı
Büyüyen bir çıban
–öldürürken şaşırtan.
Bilgi için sağolun, komutan.

KOMUTAN

Tanrı sizinle olsun.

Çıkar.
ROSEN ile GILDEN girer.

ROSEN
Prensimiz?

GILDEN
Geliyor musunuz?

HAMLET
Birazdan.

ROSEN ile GILDEN çıkar.

Beliren her durum gösteriyor ki
Yanlış yoldayım. Öç möç lafta.
Elimi tez tutmam şart. Bütün yaptığı
Uyumak ile yemek olan biri nedir ki?
Hayvanın teki. Bizi yaratan güç
Boşuna mı akıl kattı –hem de tanrısal?
Rezillik diz boyu. Hâlâ "Yapmalıyım," diyorum
Yapmış olmak varken.
Ya hayvanca bir akıldışılıktan,
Ya da korkudan –fazla düşünmekten doğan.
Düşünmenin dörtte biri akıldan,
Dörtte üçü korkudan
Uzun lafın kısası: Gerekçem var,
İrade, yetenek, araç var.
Yapmam gereken apaçık, yalın –toprak gibi.
Şu koca orduya bak, başındaki genç prens
Öyle güçlü bir tutku kuşanmış ki
Canını tehlikeye atıyor.
Konu şerefse büyük amaca gerek yok;
Saman çöpü için bile savaşılır.
Peki ya ben? Babam öldürülmüş,
Anama el konmuş, kendi dünyamdayım
Öç isteğime rağmen. Hem de

Yirmi bin cana mal olacak bir hayal uğruna
Ölüme gidilirken.
Hepsine mezar bile olamayacak bir arsa!
Yazıklar olsun bana!
Artık her cümlem değersizdir
İçinde "kan" kelimesi yoksa.

Çıkar.

15. Sahne

KRALİÇE, HORATIO ve LORD girer.

KRALİÇE
Yo, Ophelia ile görüşemem.

LORD
Israrlı. Kaçırmış. Yürekler acısı.

KRALİÇE
Neymiş istediği?

LORD
Varsa yoksa babası.
"Komplo dünyası!" diyor,
Sık sık öksürüyor, bağrını yumrukluyor.
En ufak şeyden öfkeye kapılıyor.
Korkulu. Sözünde hiç anlam yok,
Ama etkiliyor; herkes kendince yorumluyor.
Göz kırpışı, baş sallayışı... her edimi
Mesaj taşıyor gibi. Pek mutsuz.

HORATIO
Konuşmak iyi fikir, yoksa
Kötü niyete varabilir, tehlikeli sonuçlarla.

KRALİÇE
Gelsin.

LORD çıkar.

Her ayrıntı felaket habercisi, ah;
Çünkü ruhum hasta, hasta eder günah.
Suçluluk saçma kaygılara yol açar;
Örtme telaşı sırrı ortaya saçar.

OPHELIA girer, peşinden LORD.

OPHELIA
Ner'de o güzel Kraliçe?
Yerinde yeller esiyor.

KRALİÇE
Nasılsın, Ophelia?

OPHELIA [*Şarkı*]
"'Sevgili' denir, ama
Sevgisi gerçek midir
–nasıl bilinebilir?
Yüz vermeden önce
Bak bakalım:
Başta külah,
Elde değnek,
Ayakta çarık,
Yollara düşerek
Diyar diyar gezerse,
Aşkı gerçek demek."

KRALİÇE
Açıklar mısın?

OPHELIA
Bir şey mi dediniz?
Yalnız dinleyin, lütfen:
Öldü gitti giden.
Ayak ucunda taş,
Başucunda yeşil çimen.
Ah, ah!

KRALİÇE
Fakat Ophelia...

OPHELIA
Susup dinleyin, lütfen:
Kar gibi pak bir kefen.

KRAL girer.

KRALİÇE
Vah zavallı.

OPHELIA [*Şarkı*]
O düğün çiçekleri,
İşte şimdi kefeni.

KRAL
Nasılsın, hanım kızım?

OPHELIA
İyiyim. Tanrı layığınızı versin.
Ne oldum delisi ne olacağını bilir mi?
Fırıncı kızı şımarmış,
Ekmek vermemiş İsa'ya,
Baykuş olmuş sonra. Haşmetlim,
Tanrı sofranıza bereket versin, eksik olmasın.

KRAL
Baba boşluğu.

OPHELIA
Yo, ondan söz etmeyin.
Anlam isteyen olursa,
Şunu söyleyin yalnızca:
"Saf bir kız şöyle yazar:
'Yarın Sevgililer Günü;

Eş beğenirmiş kuşlar.
Yarın sabah erken
Kapında olurum ben,
Eşin olmak üzere.'
Delikanlı almış eve.
El değmemiş gelen,
Değilmiş giderken."

KRAL
Vah, cici Ophelia.

OPHELIA [*Şarkı*]
Sabır; şimdi biter, söz:
"Fırsat bulan deli kan
Arzuya uyar, utanmadan.
O kızcağız demiş ki:
'Yatağa götürürken beni,
Nikâh sözü vermiştin hani?'
Delikanlı demiş ki:
'Evlenirdim, yeminle,
Yatmasaydın biriyle,
O ben olsa bile.'"

KRAL
Ne zamandır böyle?

OPHELIA
Umarım her şey iyi olur.
Sabır yetse!.. Fakat
Babam soğuk toprakta;
Düşününce
İki göz iki çeşme, kanlı yaşlar.
Abim elbet duyar.
Öğüt için sağolun.
Haydi, faytoncu!
İyi geceler, hanımlar,
İyi geceler, tatlı hanımlar,
İyi geceler, iyi geceler.

Çıkar.

KRAL

Git peşinden –gözün üstünde, lütfen.

LORD çıkar.

Zihni zehirli, kederden.
Babasının ölümü yüzünden.
Ah, Gertrudçuğum, keder
Düşman casusu gibi tek çıkagelmez,
Taburla saldırır.
Önce babası öldü –kızın babası,
Sonra oğlun gitti elden
–kendi şiddeti yüzünden...
Dedikodu aldı yürüdü, Polonius'la ilgili.
Milletin kafası karışık.
Hemen gömdürmek yanlış oldu;
Devlet töreni olmadan.
Zavallı Ophelia. Akıl gidince ne kalır?
Görüntü ya da hayvan. Üstüne üstlük,
Abisi yurda dönmüş, dedikodu etkisinde.
Bana karşı çoğu yorum. Ah, canım,
Her an kaç kez öldürülüyorum!

Kuliste gürültü.

KRALİÇE

Bu gürültü ne?

KRAL

İsviçreli korumalar nerede?
Kapıyı tutsunlar!

Ulak girer.

Ne var?

ULAK

Alarm, efendim! Genç Leartes
İsyan başlattı, öyle ki
Okyanus alçak ovaları bu şiddetle basamaz.
Yandaşları çoğalıyor:
"Efendimiz Leartes," diyorlar;
"Leartes kral olsun!"
Sanki dünyayı sıfırdan başlatıyorlar,
Temelimiz olan geleneklere,
Töreye karşı çıkarak. Kasketler havada:
"Leartes kral! Kral Leartes!"

KRALİÇE

Yanlış av peşinde köpekler!
Yanlış iz bu, hain itler!

KRAL

Kapıyı kırıyorlar!

LEARTES ile âsi/ler girer.

LEARTES

Şu sözde kral ner'de?
Siz kapıda durun!

ÂSİ/LER

Olmaz, biz de girelim!

LEARTES

Bekleyin, lütfen.

ÂSİ/LER

Peki, olur, bekleriz.

Çıkar/lar.

LEARTES

Var olun. Kapıyı tutun.
Hain kral, babamı geri getir!

KRALİÇE

Sakin olun, sevgili Leartes.

LEARTES

Tek damla kanım sakin olursa
Piç yazılsın alnıma,
Babama sadık anama haksızlık olsa da.

KRAL

Leartes, nedir isyan ettiren?
Bırak yaklaşsın, Gertrud, lütfen.
Canım yanar diye korkma, canım.
Tanrısal bir güç öyle korur ki Kralı,
Fırsatçı hainlik ancak uzaktan bakar.
De bana, Leartes, neden bu öfke? Ne var?
Bırakın, Kraliçem. Söyle, genç dostum.

LEARTES

Babam nerede?

KRAL

Öldü.

KRALİÇE

Ama Kral sorumlu değil.

KRAL

Söylesin derdini, derman olalım.

LEARTES

Nasıl oldu da öldü?
Bana numara sökmez.
Bağlılık yeminim cehennemin dibine!

Lanetlenme korkusu babamla öldü.
Yaşasın en kötü şeytan!
Vız gelir iki cihanda başıma gelecekler;
Babamın öcünü alayım, yeter.

KRAL
Durduran mı var?

LEARTES
İradem, o kadar. Yoksa
Elimden geleni ardıma komam.

KRAL
Sevgili Leartes,
Kâğıt oyunu görsen katılır mısın,
Masada kim dürüst kim üçkâğıtçı
Öğrenmeden?
Baba dostunu düşmanla bir mi tutarsın,
Ölüşündeki gerçeği bilmek isterken?

LEARTES
Yo, babama düşman
Düşmanımdır ancak.

KRAL
Kimlik bilgisi ister misin?

LEARTES
Baba dostuna kucak açarım,
Uğruna kanımı saçarım,
Ana pelikan kanıyla beslermiş ya, öyle.

KRAL
İşte hayırlı evlat, tam beyefendi.
Babacığının ölümü beni de sarstı;
Masumum; güneş balçıkla sıvanmaz:
İspatım gün gibi ortada.

Kulisten sesler.

Bırakın içeri!

LEARTES

O da nesi? Ne bu patırtı?

OPHELIA girer.

Ateşler kurutsun beynimi,
Bu delirmenin de öcünü almazsam;
Gözümü yedi kat yaksın tuzlu yaşlar.
Ah, Mayıs gülü, sıcakkanlı,
Altın kalpli kardeşim, tatlı Ophelia!
Ey göklerdeki güçler, genç kız aklı
İhtiyar canı gibi solar mı?
Sevgi dolu insan zarif olur, kibar:
En değerli parçasını sevdiği kişiye bağışlar.

OPHELIA [*Şarkı*]

La la la la la
Yüzü açık taşıdılar,
Ruhum kana bulandı.
La la la la la
Mezarı gözyaşımla sulandı!
Elveda, güvercinim.

LEARTES

Aklın başındayken beni öce yöneltsen
Etkin bu güçte olamazdı.

OPHELIA

Şakıyın, siz de:
Biraz daha derine, mezarda,
Biraz daha derine.
Nakarat olsun: Derine.
Hain kâhya patron kızını baştan çıkarmış.

LEARTES
Bu hiçlik maddeden öte bir şey.

OPHELIA
Bakın çiçeklerime:
İşte biberiye, güçlü bellek için.
Unutma beni, canım.
Hercai menekşeler, düşünmek için.

LEARTES
Delilik dersi: Anılar, düşünceler...

OPHELIA
[*Gertrud'a*]
Sizin için rezene –zehir atar;
Küpe çiçeği –zina simgesi.
[*Claudius'a*]
Sizin için sedefotu –pişmanlık demek;
İşte papatya, mutsuz aşk için.
[*Gertrud'a*]
Size menekşe de vermek isterdim,
Sadakat simgesi; ama hepsi kurudu
Babam ölünce. Ölüsü bile güzelmiş.
Tüm sevinç kaynağım o, o, o, Robin Hood.

LEARTES
Kardeşçiğim öyle hoş ki
Onunla her acı hoş bir tatta;
Her dert, bela...
Cehennemin kendisi hatta.

OPHELIA [*Şarkı*]
Bana dönemez mi acaba?
Artık dönemez mi bana!
Yo, çünkü mezarında.
Dönmemek üzere, vah, vah!
Sakalı kar gibi, apak.
Saçı da apaktı, bak.

Gitti ama, gitti gider.
Bize kalan yalnız keder.
Tanrı bağışlar; bağışlasın;
Hıristiyanlara şefkatle yaklaşır.
Sizinle olsun.

Çıkar.

LEARTES
Gördün mü, ey Tanrı?

KRAL
İzin ver, acını paylaşayım;
Yoksa bana haksızlık olur.
Danış akıllı dostlarına, dinlesinler,
Hangimiz haklı, kim ne der.
Babacığının vefatında
En ufak payım varsa,
Senin olsun krallığım, tacım, tahtım, canım,
Benim sayılan her şey.
Yoksa sabrını bize katmakla yetin;
Ruhunla elbirliği yapalım, huzurun için.

LEARTES
Öyle olsun.
Öldürülüşü, gizli gömülüşü...
Üstünde ne yadigâr varmış, ne kılıç,
Ne de arma;
Ne de tören yapılmış.
Eksik bırakılan her şey haykırıyor,
Yankılıyor gök,
Beni sorgulamaya iterek.

KRAL
Haklısın. Hakkın. Suçlu her kimse,
Adalet baltası başına insin.
Sen gel hele.

Çıkarlar.

16. Sahne

HORATIO bir hizmetkârla girer.

HORATIO
Görüşmek isteyen kim? Neci?

UŞAK
Denizci, efendim. Size mektup varmış.

HORATIO
Alıver.

Çıkar.

İngiltere'den kim yazar bana, Hamlet'ten başka.

Denizci girer.

DENİZCİ
Tanrı sizinle olsun.

HORATIO
Sağolun, sizinle de.

DENİZCİ
Oluyor. Size mektup var,
Prens Hamlet'ten. İngiltere yolcusuymuş.
Adınız Horatio, değil mi? Öyle dendi.

Mektup verir.

HORATIO [*Okur*]

"Horatio,
Denizde korsanlara çattık;
Kaçamadık; korsan gemisi rampa edince,
Dövüşürken oraya geçmişim.
Tek beni tutsak aldılar,
Bizim tekneyi bıraktılar.
Korsanın bile kibarı olurmuş;
İşin ehli bunlar.
Burnum bile kanamadı, ama
Benden talepleri var.
İki mektubun saraya iletilmesini sağla,
Ölümden kaçar gibi katıl bana.
Bu ahbap seni bana getirsin.
İki kanka İngiltere yolunda.
Çok laf birikti. Hoşçakal.
Dostun olduğumu bildiğin,
Hamlet."
Mektupları verene götürün beni.
Bunları saraya yollarım.

Çıkarlar.

17. Sahne

KRAL ile LEARTES girer.

KRAL

Duydun, işte: Vicdanın aklar artık.
Babana kıyan
Beni öldürmek istiyordu, dostum;
Demek ki Kral masum.

LEARTES

Besbelli. Peki siz niçin
Suça tepki vermediniz?
Başta güvenlik için?

KRAL

İki gerekçeden ötürü.
Zayıf gelseler de
Bence güçlü. Bir kere
Annesi gözünün içine bakar.
İyi mi veba mı bilmem ama Kraliçe
Canının içi, ruhum, üzemem. Ayrıca
Kamuya açık tepki yanlış olur,
Çünkü halk Hamlet'i sever. Sevgi sihirdir:
Kireçli su tahtayı taş gösterir ya,
Kusur erdem gözükür sevgiyle bakınca.
Ok atsam halk tepkisiyle söner,
Hedefe varmaz, yayıma döner.

LEARTES

Sonuç: Canım babam öldürüldü,
"Yaşayan en harika kız" dediğim kardeşim
Aklından oldu. Ama pabuç bırakmam.

KRAL

Güven bize. Tehlikeyi oyun sanmayız.
Kulağın bizde olsun. Babanı sevip sayardık,
Kendimizi severiz; gerisini kestir artık.

Ulak girer.

Ne var ne yok?

ULAK

Haşmetlim, iki mektup, Hamlet'ten.
Bu size, bu da Kraliçeye.

Mektupları verir.

KRAL

Hamlet'ten mi? Kim getirdi?

ULAK

Claudio. Ona başkası vermiş,
Ona da bir denizci.

KRAL

Dinle, Leartes.
[*Ulağa*] Çekilebilirsin.

Ulak çıkar.

[*Okur*]
"Ulu Hükümdar, dönüşüm cascavlak oldu.
İzin verin, gelip anlatayım –dilim dönerse.
Hamlet."
Hımm, ne dolap dönüyor dersin?

LEARTES
Elyazısı tanıdık mı?

KRAL
Hamlet'in. Dipnot var, bir de:
"Tek başıma."

LEARTES
Yaralı kalbime ilaç gibi geldi.
Gözünün içine bakıp
"Sensin babamın katili!"
Deme hayali.

KRAL
De gitsin. İstersen hakem olurum.

LEARTES
Olun, ama barışmaya zorlamadan.

KRAL
Kendinle barış, yeter.
Yolculuğu kesip döndüyse
Öyle sıkışır ki köşeye
Çıkışı tek ölüm olur.
Plan sağlam: Kimse suçlanamaz.
Herkes kaza sanır –annesi bile.

LEARTES
Kararı siz verin. Yeter ki
Planda beni dışlamayın:
O canı bu can çıkarsın.

KRAL
Daha iyisi can sağlığı.
Sen gideli, herkesler
Bir becerini pek över;
Hamlet kıskanır, kinlenir.

LEARTES

Hangi beceri acaba?

KRAL

Gençlik denen yaldızlı kepte
Şık püskül bence, boş ama hoş.
İşadamına koyu renk yakışır,
Orta yaşa pelerin.
E spor giyinir genç dediğin.
İki ay oluyor, bir gençle tanıştım.
Fransa'yla savaşmıştım,
At binişlere şaşmıştım.
Hele o Norman! Eyerde sihirbaz:
Atın parçası!
Rüyamda görsem inanmazdım.
"Ne oyunlar, sanki doğaüstü!" dedim;
Nasıl becerdi, hâlâ çözemedim.

LEARTES

Norman, öyle mi?

KRAL

Norman. Usta.

LEARTES

Lamond olmalı.

KRAL

Hah, benden çok yaşayacaksın.

LEARTES

Pırlantadır; yurdunun incisi.

KRAL

Seni bir övdü, bir övdü:
"Kılıçta zehir gibi. Fransa'da rakipsiz.
Ner'de bizde o kıvraklık,

O savunma, o keskin göz!"
Hamlet bir kıskandı, bir sövdü:
"Gelse de kapışsak," dedi.
Al sana büyük veri.

LEARTES
Yani?

KRAL
Babanı sever miydin?
Yüzündeki keder mi, maske mi?
Kalpsiz mi karşımdaki?

LEARTES
Sorulur mu!

KRAL
Severdin elbet,
Ama zaman sevgiyi törpüler.
Ne örnekler gördüm, neler!
Sevgide fitil olur, ateşi sürdüren.
Kıvılcımlar tükenir, ateş hafifler.
Fitil yıpranır zamanla. Ya da
Fazla büyüyen kendi altında kalır. İyi şey bile.
İstediğimizi yapabilecekken yapmazsak eğer
Hiç eksik olmaz engeller. Hep erteler,
Sonra bir bakarız: A a!
"Olur," demişken donakalmışız;
Sonuç değil, hava almışız.
Boş laftan öte,
Babanın oğlu olduğunu
Hemen göster Hamlet'e.
Ne yapmak istersin?

LEARTES
Kilisede gırtlağını kesmek.

KRAL

Kilise bile sığınak olmaz öyle katile.
Öç hakkına sınır olamaz. Ama,
Sevgili Leartes, şöyle yapar mısın?
Odanda beklesen, sabırla? Hamlet görsün:
Canına kıydığının oğlu bur'da!
Fransız'ın övüşünü vurgularız,
Büsbütün kıskanır.
Vee kılıç oyunu, bahisle.
Dalgın ya, kuşkulardan uzak,
İşte tuzak: Kılıçları incelemez.
Ucu açık olanı seçersin,
"Babamın öcü için," dersin.

LEARTES

Anlaştık.
Gelirken zehir aldım
Hekim geçinen bir şarlatandan.
Ucuna sürerim –kılıcımın.
Öyle öldürücü ki
Ay altında çözümü yok;
Çizik yeter, işi biter.

KRAL

Nasıl bir plan uyar, tartalım.
Çuvallarsak, "Keşke denemeseydik," deriz.
O yüzden proje yedekli olmalı.
Ustalık yarışması düzenler, bahse gireriz.
Tut ki kılıç olmadı, hemen B Planı.
Hah, buldum: Maçta ne olur? Ter.
Susayan Hamlet içecek ister;
Zehirli kupa hazır bekler;
Bir yudumda gitti gider.
O ses de ne?

KRALİÇE girer.

Ne var, canım?

KRALİÇE

Yine acı haber, Leartes:
Kardeşin... boğulmuş.

LEARTES

Nasıl "Boğulmuş!?" Tanrım, nerede?!

KRALİÇE

Derede;
Salkımsöğüt var ya, berrak dereye bakan.
Ophelia çelenk yapmış yapraklardan,
Renk renk çiçeklerle: düğün çiçekleri, ısırgan,
Papatya, uzun mor çiçekler
–hani kabaların ayıp ad taktığı,
Cici kızların "ölü parmağı" dediği orkideler...
Çelengi asmak için tırmanırken,
Hain dal kırılmış, tatlı kız düşmüş dereye.
Giysi suda açılmış. Denizkızı gibi.
Sanki su canlısı, dere doğal ortamı.
Tehlikeye kayıtsız, Tanrı'ya övgülerle,
Ağırlaşmış giysi, koparmış ezgilerden;
Çamur ölüm tutmuş, çekivermiş derken
–kansız, cansız.

LEARTES

Boğuldu, demek!

KRALİÇE

Boğulmuş, evet.

LEARTES

Canım kardeşim Ophelia,
Bedenin suya doymuş madem,
Bir de ben gözyaşı dökmesem?
Öte yandan, ağlar insan. Yol bulur doğa
Utanma direncine bakmadan.
Göz pınarım kuruyunca dişi yan yiter.

Hoşçakalın. Ateşten sözler var, ama
Söndürüyor yaşlar –aptalca.

Çıkar.

KRAL

Peşinden gidelim. Birlik yarar:
Güç bela yatıştırdım. Gözünü kan bürümüş.
Kül alev alırsa işler sarpa sarar.

Çıkarlar.

18. Sahne

Mezarcı ile yardımcısı kazma kürekle girer.

MEZARCI
Demek dini tören, intihara rağmen.

YARDIMCISI
Savcının kararı öyle.
Çukur hazır olsun hele.

MEZARCI
Nasıl ölmüş?

YARDIMCISI
Derede boğulmuş. Direnirken.

MEZARCI
Bence canına kıymış.
Kurtulmaya çalışmamış. İntihar.
Bir eylemde üç adım olur:
Amaç, süreç, sonuç.
Ölüme teslim, bile isteye.

YARDIMCISI
Bak şimdi...

MEZARCI
Boğma lafımı. Tut ki şura dere,
Bur'da da biri var. Girer de boğulursa
Kim sorumlu olur? O. Değil mi?

Gerçek bu; hoşa gitmese de.
Su gelir de boğarsa, başka.
Sonuç: İnsan ancak
Ölümünde payı yoksa
Ömrü kısaltmış olmaz.

YARDIMCISI

Hukuk öyle mi der?

MEZARCI

Sorgu yargıcı hukuku.

YARDIMCISI

Laf aramızda,
Gerçek diye bir şey var:
Hatun zenginmiş,
Yoksa nah dini tören yaparlar.

MEZARCI

Hay ağzını öpeyim. Ölümde bile
Zengin daha serbest yoksuldan:
Asar da boğar da kendini,
Dışlanma derdi olmadan.
Kürek işe koyulsa? Hadi.
Dünyada en eski soylular
Bahçıvanlar, kuyucular, mezarcılar.
Âdem'in mesleğinden, yani.

YARDIMCISI

Âdem soyluymuş, öyle mi?
Silahı da var mıymış? Ya arması?

MEZARCI

Armalı silahlı ilk insan.

YARDIMCISI

Hıh, sen öyle san!

MEZARCI

Ayol, dindar değil misin?
İncil'de yazar: "Âdem çukur açtı."
Küreksiz nasıl açardı?
Silahı kürek. Arma şeklinde. N'aber?
Kafan basmadı. Bir soru daha:
Kim daha sağlam yapı kurar
Duvarcıdan, gemi ustasından, marangozdan?

YARDIMCISI

İdam sehpası kuran; çünkü
Bir darağacı bin kişi postalar
Öbür dünyaya, yıkılmadan.

MEZARCI

Şaka sevmeni sevdim. İp iyi gelir.
Kime? Kötüye. Ama dikkat:
Kilise sehpadan güçlü. İşte tezim:
Kazlık eder de tez kazmazsan
İp sana da gelir. Al, kaz.

YARDIMCISI

Hımm...
"Kim daha sağlam yapı kurar
Duvarcıdan, gemi ustasından, marangozdan?"

MEZARCI

Hah, düşün dur artık.

YARDIMCISI

Buldum!

MEZARCI

Valla?

YARDIMCISI

Tüh, unuttum.

HAMLET ile HORATIO uzaktan girer.

MEZARCI

Boşuna kafa yorma,
Yavaş eşek hızlanmaz dayakla.
Bu bilmece sorulursa "Mezar kazan," dersin.
Yaptığı konutlar sağlam durur
Ta Kıyamet Günü'ne.
Şimdi git meyhaneye, içki getir, yürrü!

Yardımcı çıkar.

MEZARCI [*Şarkı*]

Gençken âşık olurdum, ama
Eyvah, çok iş çıkardı, vah vah.
İşten başımı alamazdım,
Aşkımla buluşamazdım, ah!

HAMLET

İşe bak: duygudan uzak.
Mezar kazarken şarkı!

HORATIO

Kanıksamış.

MEZARCI

Âşıktım; Ölüm süzüldü,
Beni sert kavradı pençesiyle;
Bedenim toprakta büzüldü,
Aşk bitti, hiç olmamıştım böyle.

Havaya kafatası fırlatır.

HAMLET

O başta dil vardı vaktiyle;
Şarkılar için dönerdi herhalde.
Top gibi atılıyor şimdi.

İlk cinayeti işleyen Kabil'in başı sanki
–belki Tanrı'yı umursamayan
Bir siyasetçiden kalan. Şimdi şu adam
Ona bal gibi hükmediyor.

HORATIO
Öyle, Prensim.

HAMLET
Saraylıydı belki; yalakanın teki:
"Beyefendiciğim bu sabah nasıllar?"
Amaç bey atını ödünç almak, sonunda
Üstüne yatmak umuduyla.

HORATIO
Tastamam.

HAMLET
Artık Solucan Hanım'ın mülkü;
Laf düşkünü çenesi kürek darbesiyle dağılmış,
Pata küte tepesine yapışmış.
Talihin U dönüşü. Öngörebilsek!
Kemikleriyle çelik çomak oynanır, en fazla,
Onca nimetten sonra. Öf,
İliğim sızladı böyle düşününce.

MEZARCI [*Şarkı*]
Siz gidin, kefen seçin;
Kazma kürek yeter bize
Her türlü konuk için.

Başka kafatası atıp tutar.

HAMLET
Ya şu? Avukat başıydı belki?
Ner'de hukuk tartışması, davaları,
Arazi tapuları, taktikler?
Pis kürekle top olmaya razı. Neden?

Dava açmak varken?
Hımm... Şu kafatası ise
Bir arsa tüccarının belki.
Devletle iş güç, sözleşmeler, hisseler,
Vergi bağışıklığı, yıllık gelirler.
O kazançların sonu bu mu?
Böyle toz toprak dolması
Mülkiyet hakkının parçası mı?
Alım satım belgeleri yan yana konsa,
Tabutuna zor sığar.
Elde kalan tek miras kefen mi?

HORATIO

İşte o kadar.

HAMLET

Hukuk belgesi için parşömen
Koyun derisinden, değil mi?

HORATIO

Dana da olur.

HAMLET

O belgelere bel bağlayan
Ya koyundur, ya dana.
İki çift laf edeyim.
Kolay gelsin, kimin?

MEZARCI

Benim, efendim.
[*Ezgili*] Ama çukur
Yeni konuk için.

HAMLET

E senin, besbelli;
İçinde olduğuna göre.

MEZARCI
Senin olacak değil a!
Ama yalan değil, benim.

HAMLET
Hem ayaktasın, hem senin, ha?
Mezar ölü için. Attın işte. Yalan.

MEZARCI
Yalanın da ölüsü gömülmeli;
İnanılan yalan canlı sayılır.

HAMLET
Kimmiş bu adam?

MEZARCI
Adam değil.

HAMLET
Hangi kadın, öyleyse?

MEZARCI
Kadın da değil.

HAMLET
Kim gömülecek, peki?

MEZARCI
Kadınken ölmüş biri;
Tanrı ruhunu kurtarsın.

HAMLET
Amma söz cambazı, ha! Horatio,
Laf seçerken titiz olalım, yoksa
Oyuna getirir bizi.
Zaten
Köylüler aristokrasinin Aşil topuğu;

Artık akıllılar:
Soylu gücünü usul usul aşındırıyorlar.
Kaç yıldır bu iştesin?

MEZARCI
Kral Hamlet'in
Fortinbras'ı yenişinden beri.

HAMLET
Yani?

MEZARCI
En cahil bile bilir:
Oğlu Hamlet'in bir doğum günü.
Bizim prens, hani İngiltere'ye yollanan.

HAMLET
Niçin yollanmış?

MEZARCI
Oynattığı için.
Aklı başına gelsin diye. Hoş,
İngiltere'de deli kalsa kime ne!

HAMLET
O niye?

MEZARCI
Kaçıklığı fark edilmez ki;
Or'da herkes kaçık.

HAMLET
Nasıl delirmiş peki?

MEZARCI
Akıl mantık gitti gider.

HAMLET
Ner'de?

MEZARCI
Tabii ki bur'da. Neler gördüm.
Otuz yıldır bekçiyim.

HAMLET
Ceset ne zaman çürür?

MEZARCI
Ölmeden çürümediyse
–çoğu çürüktür çünkü–
Sekiz yıl dayanır. Derici dokuz yıl.

HAMLET
O niye daha çok?

MEZARCI
İşten ötürü derisi kalındır;
Sudan uzak durur.
Bedeni tez çürüten lanet sudur.
Şu kafatası yirmi üç yıldır burada.

HAMLET
Kimin?

MEZARCI
Delinin tekinin. Kim, sence?

HAMLET
Bilmem.

MEZARCI
Sevimli çılgın. Bir akşam
Başıma şarap dökmesin mi!
Yorick. Kral Hamlet'in soytarısı.

HAMLET
O mu?!

MEZARCI
Kafatası.

HAMLET
Bakayım... Ah, zavallı Yorick!
Tanırdım, Horatio. Ölüyü güldürürdü.
Beni sırtında bin kez gezdirmiştir.
İğrenç geldi şimdi; kusacak gibiyim.
Şurada dudakların vardı,
Kim bilir kaç kez öptüğüm.
Ner'de şimdi şakaların?
Oynayıp zıplamaların? Şarkıların?
Kendi gülüşünle dalga geçişin?
Sofrayı neşeye boğan şaka şimşeklerin?
Kimseyi gülümsetmiyorsun bile.
Çenen düşük, ama başka türlü.
Hüzünlü müsün bu yüzden?
Git anneme, söyle,
Bu haline benzemek için
Yüzüne bir parmak boya sürsün,
Sonra da gülsün.
Söyle, Horatio, sence...

HORATIO
Evet?

HAMLET
Büyük İskender de
Böyle mi olmuştur gömülünce?

HORATIO
Doğal olarak.

HAMLET
Böyle mi kokmuştur, hem de? Iıı!

Kafatasını bırakır.

HORATIO
Doğallıkla.

HAMLET
Düşüşler.
Büyük İskender'in soylu türevi
Bir fıçıya tıpa, belki?
Ne dersin?

HORATIO
"Fazla düşünüyorsunuz," derim.

HAMLET
Mantık der ki: İskender ölür,
Gömülür, toprak olur, o da balçık;
Balçıktan tıkaç yapmaz mıydık? Belki
İskender'i tıkaç yaptı biri?
İmparator Sezar
Toprak olunca delik tıkadı?
Yel girmesin diye?
Koskoca cihan hâkimi şimdi duvarda tıkaç!
Böyle düşününce!.. Ama dur, susalım.

KRAL, KRALİÇE, elinde kefenle LEARTES,
RAHİP ve başkaları girer.

İşte Kral, Kraliçe, soylular, soysuzlar...
Kimin peşindeler, peki?
Bu kadar yalın, cılız törenle?
Demek ölen canına kıymış.
Babası varlıklı ki buraya gömülüyor.

HAMLET, HORATIO ile az kenara çekilir.

HAMLET
Leartes soylu biri. Dinleyelim.

LEARTES
Kardeşim için
Başka hangi dini işlemler var?

RAHİP
Hepsi tamam. İzin kadar.
İntihar şüphesi var; Kral buyurmasa
Mezarlık dışına konurdu, okunmamış toprağa.
Ruhu için dua edilmezdi.
Üstüne taşlar atılırdı,
Çanak çömlek kırıkları. Oysa
Bakire çiçekleri ve
Kilise çanıyla giriyor kalıcı yuvasına.

LEARTES
Yapabileceğiniz başka şey yok mu?

RAHİP
Yok. İlahiler söylesek
Hak etmiş ruhlar incinir.

LEARTES
Yatırın kardeşimi toprağın bağrına.
Mor menekşeler bitsin üstünde.
Yobazın tekisin! Demedi deme:
Kardeşim cennette melek;
Sen cehennemde azap çek!

HAMLET [*Horatio'ya*]
Ne,
Güzelim Ophelia mı?!

KRALİÇE
Tatlı kıza güzel çiçekler. Elveda!

Çiçekler atar.

Oğlumun eşi olacağını umuyordum.
Cici kız, senin için çiçekler düşünmüştüm,
Ama düğün yatağına –mezarına değil.

LEARTES

Ah,
Seni yaratıcı aklından yoksun kılan
İblis herife lanet olsun
–lanet üstüne lanet üstüne lanet!
Durun, son defa sarılayım kardeşime.

Mezara atlar.

Şimdi toprak atın
–hem ölülerin hem dirilerin üstüne,
Olimpos Dağı'ndan yüksek bir dağ
Olana kadar.

HAMLET [*Öne çıkarak*]

Kimmiş kederini büyük laflarla süsleyen?
Gezegenleri durdurmaya heves eden?
İşte karşındayım. Hamlet. Prens Hamlet.

Mezara atlar.

LEARTES

Seni yok olası! Cehennemlik!

HAMLET ile LEARTES boğuşur.

HAMLET

Öyle dua olmaz.
Çek elini boğazımdan! Lütfen!
Bak, öfkeye kolay kapılmam,

Ama içimde tehlikeli bir şey var
Çekinmen gereken. Çek elini!

KRAL [*Hoşnut*]
Ayırın. Kanlı bıçaklı oldular.

KRALİÇE
Hamlet! Hamlet!

HEPSİ
Beyler!

HORATIO
Lütfen, Prensim, sakin olun.

HAMLET ile LEARTES'i ayırırlar.

HAMLET
Bu konuda ölümüne dövüşürüm!

KRALİÇE
Hangi konuda?

HAMLET
Ophelia'yı seviyordum.
Kırk bin kardeşin sevgileri toplansa
Benimkine denk olmaz.
[*Leartes'e*] Ophelia için ne yaparsın?

KRAL [*Leartes'e*]
Kaçık, yazık.

KRALİÇE
Sabır, Tanrı aşkına.

HAMLET
Göster, ne yaparsın: Ağlar mısın?
Dövüşür müsün? Oruç mu tutarsın?

Sirke mi içersin? Timsah mı yersin?
Bir yerini mi kesersin?
Ben de yaparım.
Buraya sızlanmaya mı geldin?
Sanki sahnedeyiz! Mezarına atlamaya mı?
Diri diri gömülmeye mi?
Ben hepsini yaparım. Ölümüne.
Dağlara meydan okumak iş mi,
Canımla yan yana gömüleyim,
Üstümüzde milyon dönüm toprak
Öyle yükselsin ki
En dev dağ tepe kalsın yanında;
Doruğumuz gökyüzünü delsin geçsin,
Güneşe varsın. Bak,
Amaç süslü laf etmekse,
İşte püskürür benden de.

KRALİÇE

Akıl tutulması bu.
Biraz böyle gider, sonra durulur;
Kuluçkadaki güvercin gibi olur
–yumurtanın çatlamasını sakin bekleyen.

HAMLET

Bana bu tavır neden?
Sizi hep sevmişimdir. Olsun varsın;
Kedi miyavlar, köpek havlar;
Koskoca Herkül bile önleyemez.

Çıkar.

KRAL

Horatio, yalnız bırakma, lütfen.

Horatio çıkar.

Leartes, dün geceki konuşmamızı unutma,
Sabırlı davran.

Olmazı oldurur, sorunu çözeriz. Gertrud,
Oğlun olay çıkarmasın,
Korumalar göz kulak olsun.
Ophelia için anıt yapılacak
–onu sonsuzca yaşatan. Sözüm söz.
Yakında huzura kavuşuruz.
Hamle sabır gerektirir.

Çıkarlar.

19. Sahne

HAMLET ile HORATIO girer.

HAMLET
O konu tamam.
Şimdi yolculuktaki öbür olay.
Koşulları hatırlarsın, değil mi?

HORATIO
Nasıl unuturum!

HAMLET
İç savaş vardı zihnimde, uyutmayan.
Zincirli tutsak olmaktan beterdi.
Bazen atak olmak yeğdir;
İçten geldiğince davranmak
Titiz plancılıktan tez vardırır amaca.
Yukarıda yardımcı güçler var,
Fakat insan sık sık çuvallar.

HORATIO
Doğal.

HAMLET
Gemide, gece,
Örtüme sarınıp çıktım,
İki kanka mışıl mışıl.
Evrak çantasına, usulca.
Resmi belgeyi aldım, doğru kamara.
Mühür. Korkum terbiyemi aştı...

Kırdım o mührü. İyi ki! Kâğıtta
Kralın üçkâğıdı! Üçkâğıdın kralı!
Uyarı, talep; idam fermanı:
Her iki kralın esenliği bakımından,
Okur okumaz başının kesilmesi
–balta bilemekle zaman harcamadan!

HORATIO
Nasıl olur?!

HAMLET
İşte belge. Ne yaptım, sence?

HORATIO
Ne acaba?

HAMLET
Yeni belge hazırladım,
Aynı güzel yazıyla. Ama buyruk başka.
Bizim soylular
"Güzel elyazısı hizmetkâr işi," der ya,
Ben iyi ki öğrenmek için emek vermişim.
Ne yazdım, bil.

HORATIO
Ne?

HAMLET
"Borçlu İngiltere'nin dikkatine:
Adalet palmiye gibi serpilsin ve
Buğday başaklı barış çelengimiz korunsun diye,
Bunu okur okumaz,
Getiren iki kişi, Rosen ile Gilden,
Günah çıkartma fırsatı verilmeden,
Gözlerinin yaşına bakmadan,
Derhal idam edile!"

HORATIO
Ya resmi mühür?

HAMLET
Tanrı onda da yardım etti:
Babamın mühür yüzüğü cebimdeydi:
Amcamın imzasını taklit,
Mühür, zarf –kimsenin ruhu duymadan.
Sonra denizde korsanlar, falan.

HORATIO
O ikili öbür dünyada, öyle mi?!

HAMLET
Kaşınmışlardı. Uzun yola çıkan
Emin olmasın nereye varacağından.
Filler tepişirken çimen ezilir.

HORATIO
Krala bak, hizaya gel!

HAMLET
Pislik temizlemek
Boynumun borcu değil mi?
Kral babama kıyan herif anamı lekeledi,
Hakkım tahtı çaldı, umutlarımla;
Hayatımla kumar oynuyor.
Seçilmişmiş! Üstelik tuzak tezgâhladı.
Bu kılıçla bitirmek ahlaka uymaz mı,
Vicdan rahatlığıyla?
Bize dadanan kanser
Başkasına da çirkeflik eder; engel olmazsam
Lanete batmaz mıyım?

HORATIO
Londra'dan haberin eli kulağındadır.[1]

HAMLET

Ama hemen değil. Süre var.
Yaşam biter 1'den 1'e, bir bile diyemeden.
Beni çok üzen, Leartes'leyken
Kendimi kaybedişim; çünkü benzer konumda.
Üstün yönleri var. Kederli yiğitliği
Hırsımı pekiştirdi.

HORATIO

Pardon. Kim o?

OZRİK –şapkası elinde– girer.

OZRİK

Hoş döndünüz, Prens hazretleri.

HAMLET

Sağolun, beyefendi.
[*Horatio'ya usulca*]
Bu susineğini tanır mısın?

HORATIO

Yo.

HAMLET

Boş ver. Toprakları verimli.
Öyle çok pisliği var ki
El üstünde tutulur.
Çok paralı her it yolunu bulur.
Bu züppe de işini bilir;
Saray sofrasında konuk edilir.

OZRİK

Sáygıdeğer Prensim lütfederek
Bir dakika ayırma tenezzülünde
Bulunurlar mı acaba?
Efendimiz hazretlerinden mesaj görevi
Bendenize verildi de.

HAMLET
Dört kulakla dinliyoruz.
Şapka baş içindir, el değil;
Taşlar yerine otursun.

OZRİK
Sağolun ama hava pek sıcak.

HAMLET
Hiç de değil, kutup yönünden yel sert.

OZRİK
Doğru, soğuk.

HAMLET
Yine de hem sıcak hem de nemli,
Cildime ters.

OZRİK
Çok da nem var. Öyle ki..!
Her neyse;
Kralımız bahse girdiler lehinize.
Büyük ödül var.

HAMLET [*Şapkayı gösterir*]
Lütfen.

OZRİK
Böyle rahatım, Prensim.
Leartes adlı bir bey geldi saraya; olağanüstü.
Parlak, sohbeti keyifli. Pek seviliyor.
Seçkinler için örnek. Tam beyefendi.

HAMLET
Boşuna çaba:
İyi yanları saymakla bitmez,
Sizin aritmetik yetmez.

Övgü yerinde. Ruhu da soylu, bence.
Eşsiz biri, öyle ki
Tamaşiti ancak aynasında görülür.
Başkası solgun kopya olur, en çok.

OZRİK
Pek doğru.

HAMLET
Amacınız ne? O parlak genci
Basit özete zorluyorsunuz bizi. Niye?

OZRİK
Efendim, efendim?

HORATIO [*Hamlet'e usulca*]
Kendi sözünü anlamadı
Yankısını duyunca! Pes etmesi yakın.

HAMLET
Niçin söz ettiniz?

OZRİK
Leartes'ten mi?

HORATIO
Hah, tükendi süslü laflar;
Cephanesi bitti.

HAMLET
Ta kendilerinden, efendim.

OZRİK
Şunu bilmiyor olmadığınızı bilirim ki–

HAMLET
Ha şunu bileydin! Eee?

OZRİK

Leartes bir alanda yaman
–bilirsiniz, bilirim.

HAMLET

Yamanlık yarışına yokum;
Hem birine değer biçmek için
Ondan donanımlı olmak gerek.

OZRİK

Kılıçta usta. "Zehir gibi," denir.

HAMLET

Ne tür kılıç kullanır?

OZRİK

Uzun, ince. Bir de hançer.

HAMLET

Silahı çok; kılıç hançer ikisi. Eee?

OZRİK

Leartes kazanırsa
Kral altı Arap atı verecek;
Siz kazanırsanız
Leartes altı Fransız kılıç takımı,
Aksesuarla –hançer, korse.
Üç taşıyıcının tasarımları harika.

HAMLET

"Taşıyıcı" ne ola?

HORATIO

Züppe lafa başlayınca demiştim:
"Dostum sözlüğe gerek duyar!"

OZRİK
Kılıç askısı.

HAMLET
Top arabası çeksek
"Taşıyıcı" densin, ama
Kılıç için "askı" denir. Demek
Altı Arap atına karşı
Altı Fransız kılıç takımı. Başka?

OZRİK
Lehinize kural var; Kral koydu.
Maç vakti size bağlı; hemen olabilir.

HAMLET
"Hiç olmasın," dersem?

OZRİK
Takdir sizin.
Var mısınız, yok musunuz –acaba?

HAMLET
Varım. Zaten yürüyüş vaktim.
Kral sevinecekse gelsin kılıçlar.
Kazanırım belki.
Olmazsa ne zararım olur?
Biraz utanç, birkaç darbe.

OZRİK
Sözleri tam mı aktarayım, Prensim?

HAMLET
Öz aynı olsun, söz gönlünce.

OZRİK
Bana güvenebilirsiniz.

HAMLET

Bu işleri bilirsiniz.

OZRİK çıkar.

Ne oldum delisi; bol paralı ya,
Laf paralamak için paralandı.

HORATIO

Yumurtadan yeni çıkmış kızkuşu;
Başta kabuk parçası, koşturuyor.

HAMLET

Açıkgöz. Besbelli ki bebekken
Memeye önce yağ çeker,
Sonra saldırıp emermiş.
Bu süprüntü devrinde böylesi el üstünde.
Gösterişli laf depolar, ayaküstü hava atar;
Ama kültür bira köpüğü kadar:
Üflesen patlar.

LORD girer.

LORD

Prensim, maçı kabul etmişsiniz,
Ozrik bildirdi.
Kral sorar: "Hemen mi?"

HAMLET

Nasıl isterse.
Rakip hazırsa, hazırım.
Ne zaman olsa olur, elim ayağım tuttukça.

LORD

Kral ile Kraliçe geliyorlar, ilgili herkesle.

HAMLET
Keyif vakti.

LORD
Kraliçe maç öncesi
Leartes'le konuşmanızı diler.

Çıkar.

HAMLET
Emri olur.

HORATIO
Kaybedersiniz.

HAMLET
Sanmam. O gideli kılıçta geliştim.
Yenerim. Fakat içimde bir ses
Kötü şeyler haber veriyor. Görelim.

HORATIO
Bir dakika.

HAMLET
Saçma belki ama, içimde tuhaf bir
Kuşku var –kadınlarda sık beliren.

HORATIO
Sezgi karşıysa,
Çıkmayın maça. "Hasta," derim.

HAMLET
Akacak kan damarda durmaz.
Serçe ölümünde bile takdir.
Ecel geldiyse, demek vaktidir;
Şimdi değil ise, nasıl olsa olacak;
Önemli olan hazır olmak.

Geride ne kalır, kimse bilmez.
Erken gitmek ne ki? Tez olsun.

KRAL, KRALİÇE, LEARTES, OZRİK, LORD ve başkaları borazanlar, timpaniler, askıda kılıçlar, masa ve şarap servis takımıyla girer.

KRAL

Evet, Hamlet, Leartes, el sıkışın.

KRAL, LEARTES ile HAMLET'in ellerini buluşturur.

HAMLET

Affedin, efendim; yanlış için.
Efendilik sizde kalsın. Buradakiler bilir ki
Aklım cezalı, cidden hasta.
Siz de duydunuz belki.
Yaptığımı yapmış olmakla
Kalbiniz yaralandı, şerefiniz lekelendi,
Seçkin kişiliğiniz incindi,
Şiddetli tepkiye yol açarak.
Ama yanlış yapan deliliğim.
Leartes'i inciten Hamlet mi?
Hiç değil. Hamlet kendisinden çalınmışken
Dili Leartes'i kırdıysa
Sorumlu sayılamaz. Suçlu kim, peki?
Deliliği. Öyle ise haksızlığa uğramıştır
Hamlet de. Talihsize düşman deliliği.
Beyim, seyirci huzurunda belirteyim,
Babanız kasıt kurbanı değil.
Anlayışla yaklaşın, insafla:
Şatoyu aşan bir ok atsam da
Bir dostum incinse, kazara,
Ne kadar sorumlu olursam
O kadar sorumluyum.

LEARTES

Öfkem yatıştı, nedeni öce itse bile
–kuvvetle. Ama şerefim bağlamında
Kararsızım: Barışmaya yanaşamam,
Töreye göre aksakallar
Adımı lekesiz ilan edene kadar.
Şimdilik
Sevginize sözüm yok;
Sayarım, hor görmem.

HAMLET

Var olun. Haydi,
Kılıç verilsin de dostluk maçı yapalım.

LEARTES

Bir de bana.

HAMLET

Mücevhersin, Leartes;
Bense kutun olurum ancak.
Bu çırak yanında ustalığın ışır şimdi,
Karanlıkta yıldız gibi, pasparlak.

LEARTES

Alay, ha?

HAMLET

Yo, içten.

KRAL

Kılıçlar, lütfen, Ozrik.
Hamlet, iddiayı biliyor musun?

HAMLET

Evet, efendim. Zayıf ata oynadınız.

KRAL

Kaygım yok. İkinizi de kılıçta izledim.
Daha iyi olan engelli oynasın:
Toplam on iki kapışma olsun.
Leartes en az üç sayı fark yapmalı;
7-5 gibi biterse Hamlet kazanmış olur.
Üst üste üç sayı yapan da kazansın.

LEARTES

Bu kılıç ağır. Başkasına bakayım.

HAMLET

Bunu sevdim. Hepsi boydaş mı?

OZRİK

Evet, Prensim.

KRAL

Şarap takımı masaya.
Leartes iki farkla öne geçip de
Hamlet puan alırsa, iki pare top atılsın.
Şimdi Kral, Prensin sağlığına içsin.
Hamlet'in kupasına bir inci, armağan;
Daha değerli son dört kralın taçlarından.
Verin kupaları. Timpani borazana seslensin,
Borazan topçubaşına duyursun,
Toplar göğe, gökyüzü yeryüzüne:
"Kral, Prensin sağlığına içiyor işte!"
Başlayalım. Hakem kesilsin –dikkat kesilsin.

Borazanlar.

HAMLET

Hazır olun, Lordum.

LEARTES

Hazır olun, Prensim.

Maç başlar.

HAMLET
Elde var bir.

LEARTES
Hiç de değil.

HAMLET
Hüküm?

OZRİK
Sayı.

LEARTES
Eh, devam.

KRAL
Bana kupa verin.
İşte, sağlığına içiyorum.

Timpani ve borazanlar. Tüfek atışı. KRAL bir kupaya inci atar.

Hamlet, bu inci senin kupaya.
Kupayı Hamlet'e verin.

HAMLET
Önce maç bitsin...
Bir sayı daha. Buna ne dersin?

LEARTES
Bravo, doğrusu.

KRAL
Oğlumuz kazanır.

KRALİÇE

Hantal, soluk soluğa.
Oğlum, al mendili, sil alnını.
Kraliçe şans diliyor,
Mutluluğuna içiyor.

HAMLET'in kupasını kaldırır.

HAMLET

Sağolun, hanımefendi.

KRAL

Gertrud! Sakın içme!

KRALİÇE

Sağlığımıza!

İçer.

KRAL

Zehirli...ydi. İş işten geçti.

HAMLET

Sonra içsem daha iyi.

KRALİÇE

Terini sileyim.

LEARTES

İşi bitik, şimdi.

KRAL

Şaşarım.

LEARTES

Ama duygum tuhaf. Suçluluk mu, ne?

HAMLET
Üçüncü darbeye hazır ol, Leartes.
Beni çocuk yerine koyma, göster kendini!

LEARTES
Öyle mi? Haydi!

Kılıçlar konuşur.

OZRİK
Rakipler başa baş.

LEARTES
Al sana!

HAMLET'i yaralar.
Kılıçlar düşer; HAMLET yanlışlıkla zehirli kılıcı alır,
LEARTES'i yaralar.

KRAL
Ayırın, abarttılar.

HAMLET
Yo, bir kez daha.

KRALİÇE yığılır.

OZRİK
Kraliçenin imdadına koşun!

HORATIO
İkisi de yaralı, kanlı.
Nasılsınız, Prensim?

OZRİK
Nasılsın, Leartes?

LEARTES

Kazdığım kuyuya düştüm, Ozrik.
[*Yığılır*] Hilemin kurbanıyım.

HAMLET

Kraliçe nasıl?

KRAL

Bayıldı –seni yaralı görünce.

KRALİÇE

Yo, içkiden!.. Ah, canım oğlum!
İçki... zehir...

Ölür.

HAMLET

Şer var! Kapıya kilit vurun!

OZRİK çıkar.

İhanet! Faili meçhul kalmasın!

LEARTES

Hamlet, içinde kalan hayat
En çok yarım saat. Sendeki yara...
O kılıç ihanet aracı: ucu açık, zehirli.
Hilem geri tepti: Kanımla ödüyorum
Yerin dibine geçerek.
Annen de zehirlendi.
Artık... ben de... zor...
Baş düzenbaz... baştaki!

HAMLET

Uç da zehirli, ha?
Ey zehir, işi bitir!

HAMLET, CLAUDIUS'u yaralar.

HERKES
İhanet var! İhanet!

KRAL
Koruyun beni, fırsat var; basit bi' yara!

HAMLET
Al sana, haramcı katil! İç şunu!
Düş annemin peşine –yine!

HAMLET, CLAUDIUS'u içmeye zorlar. KRAL ölür.

LEARTES
Adalet yerini buldu.
Onun komplosu bu.
Seni affettim:
Ne babamın ölümünden sorumlusun,
Ne de kardeşimin. Beni de
Kendi ölümünden sorumlu sayma. Aflaşalım.

Ölür.

HAMLET
Tanrı huzurunda Hesap Günü gelince
Ölümümden sorumlu sayılmayasın.
Ben de geliyorum, ardın sıra.
Ölüyorum, Horatio. Elveda, bedbaht Kraliçe!
Burada bize bakan herkesin
Beti benzi atmış, dehşetle.
Tanık olurken çıt çıkarmayanlar var.
Gaddar memur Ölüm kıskıvrak tutuklamışken
Sürem olsa anlatırım ama
Ölüyorum, Horatio; sen yaşa.
Beni de davamı da doğru anlat
Kafası karışanlara. Her şey aydınlansın.

HORATIO

Antça beraber, kan'ca beraber.
Çağdaş bir Dan gibi değil, eski Romalı gibiyim
–şerefsiz yaşamaktansa şerefiyle ölen.
Zehirli içki var, damlası yeter.

Zehirli kupayı alır.

HAMLET

Yo, yiğitçe davran: Yaşa!
Ver şu kupayı. Bırak şunu!
Senden almazsam!.. [*Alır*] Horatio,
Olanlar bilinmezse
Adım lekeli yaşar. Kan kardeşim,
Kalbinde bana bir an yer verdiysen,
Cennet mutluluğunu ertele,
Acımasız dünyada kal,
Anlat... hikâyemi.

Marş duyulur; bir pare top atışı.

Bu sesler ne?

OZRİK [*Girer*]

Genç Fortinbras zaferden döndü;
Gelen İngiliz elçisini top atışıyla selamlıyor.

HAMLET

Horatio,
Ölümün soluğu ensemde –anlatamadan.
Geride kalan... sessizlik.

Ölür.

HORATIO

Soylu yürek.
İyi geceler, dostum;

Melek ezgisiyle uyu.
Davul sesi! Yaklaşıyor. Neden?

FORTINBRAS ile İngiliz Elçisi girer.

FORTINBRAS

Bu da nesi?! Olur şey değil.

HORATIO

Ne tür bir oyun yeğlerdiniz?
Facia ise talihlisiniz.

FORTINBRAS

Bu av cesetlerinden çığlıklar
Yükseliyor. Varlık içinde yokluk.
Ah, kibirli Ölüm, ebedi hücrende
Ne tür bir ziyafet istedin ki
Bunca çok soylu kan gölünde?

ELÇİ

Manzara korkunç, müjde geç.
Duyması gereken kulak duymaz olmuş:
Londra'da talep okunur okunmaz
Mektubu getirenler idam edildi.
Rosen ile Gilden. İşte haber.
Ama bize kim teşekkür eder?

HORATIO

Kral hayatta olsa etmezdi zaten,
Çünkü mesaj başkaydı. Ama mademki
Bu kan deresine geldiniz,
Polonya'dan, İngiltere'den,
Emir verin, bu bedenler
Yükseğe konsun, sahnede gibi.
Ben de yaşananları anlatayım
Bilmeyen dünyaya:
Etobur, kanlı, insanlık dışı eylemler,
Vahim kararlar, cinayetler,

Yanlış yorumlar, hileler, yol açılan ölümler,
Ve sonunda sapkın icatların
Mucitlerin başında patlaması.
Nasıl oldu da oldu? Her şey dile gelir.

FORTINBRAS

Hemen dinleriz.
Tüm soyluları çağıralım.
Bu ülkede haklarım var zaten; ayrıca
Fırsat ayağıma geldi.
Talihim yaver gitti; kabulüm –ama hüzünle.

HORATIO

Hamlet'in vasiyeti var,
Taht için. Ölürken belirtti.
Gerçekleri aydınlatalım ki
Başka komplo zor olsun.

FORTINBRAS

Dört subay Hamlet'i avluya taşısın.
İyi kral olurdu, fırsat olsaydı. Olan oldu.
Yiğitliği vurgulansın, müzikli törenle.
Kaldırın cesetleri. Bu kan gölü
Savaş alanına uygun, ama sarayda gösterdiği,
Bir şeylerin ters gittiği.
Çıkın, söyleyin askerlere:
Hamlet için şeref atışı yapılsın.

Marş duyulur, toplar atılır.
Çıkarlar.

EK 1

Q2 ile Oxford 2016 basımlarında hiç yer verilmeyen iki diyalog Barnes 2007 basımında böyle ekte sunuluyor.

1. Diyalog

İlk 18 dizesini bu basımda piyese kattım: 7. Sahne: 217-234.
Önceki Türkçe çevirilerde olan ama yeni İngilizce basımlarda piyes dışı tutulan diyaloğun devamı şöyle:

GILDEN
Düş hırs izidir, çünkü hırs düş gölgesidir.

HAMLET
Düş gölgeden başka nedir ki?

ROSEN
Bence hırs hava gibi hafif, uçuşkan
–gölge gölgesi.

HAMLET
Demek hırstan uzak dilenciler gerçek,
Krallarla yiğitler dilenci gölgesi.
Bu kadar akıl yürütme yeter, biraz da ayak yürütsek?

ROSEN, GILDEN
Hizmetinizdeyiz.

HAMLET
Sizi uşaklarla aynı kefeye koymam;
Onların hizmeti kusur dolu.

2. Diyalog

Oxford 2017'de yer verilmeyen ikinci diyalog önceki bazı basımlarda ve onları kaynak alan çevirilerde buradaki 7. Sahne: 295. dizeden sonra yer alıyor:

HAMLET
Oyuncular formdan mı düşmüş?

ROSEN
Sorun başka. Eski köye yeni âdet:
Şahin yavruları türedi, bağırgan,
Olmadık yerde alkışa yol açan.
Alay ettikleri tiyatrolara uğramaz oldu
Beli kılıçlı sosyetikler.

HAMLET
Oğlanlar, öyle mi?
Ya bakımları, giderleri?
Yetişkinleri alaya alıyorlarsa
Büyüyünce işsiz kalmazlar mı?
Destek fonu olursa başka, tabii.

ROSEN
Atışma moda,
Seyirciden kışkırtmayla.
Bir ara yeni oyunlara izin verilmiyordu,
Çocuk oyuncular için yazanlarla
Yetişkin oyuncular çatışmadan.

HAMLET
Olacak iş mi?!

GILDEN
Çarpıcı akıl savaşları oldu.

HAMLET

Hangi taraf kazandı? Çocuklar mı?

ROSEN

Evet, artık tiyatronun yükünü
Ufacık oğlanlar taşıyor,
Herkül'ün Dünya'yı sırtta taşıması gibi.

EK 2

1. Sahne

§ 54
Konuş ki konuşabilsin.
Hayaletlerin/ruhların ancak hitap edilince konuşabildiğine inanılırmış.

§ 131-132
Hazine mi var –bulunca sakladığın?
O sır yüzünden mi huzursuz dolanırsın?

2. Sahne

§ 62
[*Kral'ı kasıtla*] Danimarka'ya.
Denmark: *Danimarka Kralı anlamında; kralın ülkeyle özdeş sayılması geleneği açısından "Kral" eki yerine davranış notu.*

§ 168-169
Hele orası! Dr. Faust'un ders verdiği yer.
Kapısına Luther'in protesto çaktığı.

3. Sahne

§ 50-51
[...] orada
Dikkat et yaşam kurallarına:

4. Sahne

§ 161
Latince: "Burada ve her yerde."

5. Sahne

§ 157
[...] çünkü haç gibi.

7. Sahne

§ 18-19
Gelenekleşmiş bir reji parantezde:

KRAL [*Adları karıştırarak*]
Sağolun, Rosencrantz, Bay Gildenstern.

KRALİÇE [*Düzelterek*]
Çok yaşayın, Gildenstern, Bay Rosencrantz.

§ 79-81
Delilik sonuç. Son uç. Ön ucu ne?
Maraz. Araz. Araza yol açan
Maraz. Maraz izidir araz, mantıken.
Polonius'un tarzına uygun bir Türkçe anlatım fırsatı.

§ 133-135

POLONIUS
Yanılıyorsam,
[*Başı ile gövdesini gösterir*]
Bunu buradan ayırın.
Tartışılagelen ayrıntılardan; 2016 basımındaki yorum parantezde.

§ 137
[*Yeri gösterir*] Evrenin merkezinde
Parantezli ek o dönem yaygın olan dünya görüşünü belirtmek için.

9. Sahne

§ 105-106
Hiç. "Hiçbir şey" sıfır ya,
Sıfır gibi bacak arası da.
"Nothing" argoda vajina demekmiş; sıfırlı cümle açıklama.

II. Sahne

§ 67-69
Efsaneye göre
Tanrılar insanı yaratırken
Kendilerinden birer özellik vermiş ya.

13. Sahne

§ 58
... [*Kendine*] Baba ama akbaba!
Bu söz ek. WS Türkçe yazsa o anda bu dil olanağını kaçırmayabilirdi. Ne dersiniz?

18. Sahne

§ 153
Oğlu Hamlet'in bir doğum günü.
"Bir" ek. Hamlet'in doğduğu gün yerine herhangi bir doğum günü (yaşgünü) demek, dövüşün tarihi konusunda işlevli bir belirsizlik sağlar.

19. Sahne

§ 30-33
Bizim soylular
"Güzel elyazısı hizmetkâr işi," der ya,
Ben iyi ki öğrenmek için emek vermişim.
İlk dize ek bilgi.

EK 3

Final için reji önerileri:

- Hamlet'in son sözünden sonra Baba Hamlet belirir, peşinden gitmesi için işaret eder, çıkar.

  Camari Tiyatrosu yapımında Omri Nitzan'ın rejisi ile Fortinbras tahta oturur. Öneri: Mezarcı girer, ona bakar.

EK 4

Rol dağılımı ve prova planlama kolaylığı için 19 Sahne (altbölümleme ile 54 birim) ve roller:

01 **1** Francisco, Bernardo, Horatio, Marcellus, Hayalet
02 **2**A (1-114) Kral, Kraliçe, Polonius, Leartes, Ophelia, Voltemand, Cornelius, Hamlet
03 2B (115-sahne sonu) Hamlet... Horatio, Marcellus, Bernardo
04 **3** Leartes, Ophelia... Polonius
05 **4** Hamlet, Horatio, Marcellus, Hayalet
06 **5**A (1-88) Hayalet, Hamlet... (89-111) Hamlet
07 5B (112-sahne sonu) Hamlet, Horatio, Marcellus, Hayalet
08 **6**A (1-65) Polonius, Reynaldo
09 6B (66-sahne sonu) Polonius, Ophelia
10 **7**A (1-22) Kral, Kraliçe, Rosen, Gilden
11 7B (23-58) Kral, Kraliçe, Polonius, Voltemand, Cornelius
12 7C (59-148) Kral, Kraliçe, Polonius
13 7D (149-199) Polonius, Hamlet
14 7E (200-318) Hamlet, Gilden, Rosen
15 7F (319-358) Hamlet, Gilden, Rosen, Polonius
16 7G (359-475) Hamlet, Gilden, Rosen, Polonius, 1. Oyuncu, 2. Oyuncu, 3. Oyuncu (genç)
17 7H (476-sahne sonu) Hamlet
18 **8**A (1-19) Kral, Kraliçe, Polonius, Ophelia, Rosen, Gilden
19 8B (20-40) Kral, Kraliçe (§ 27'de çıkar), Ophelia, Polonius
20 8C (41-142) Ophelia, Hamlet (Kral ile Polonius gizlice dinler)
21 8D (143-sahne sonu) Ophelia, Kral, Polonius
22 **9**A (1-40) Hamlet, Oyuncular
23 9B (41-45) Hamlet, Polonius, Gilden, Rosen
24 9C (46-80) Hamlet, Horatio

25 9D (81-121) Hamlet, Horatio, Kral, Kraliçe, Polonius, Ophelia, Rosen, Gilden
26 9E (sözsüz oyun, sonra 122-242) Öncekiler, Oyuncular
27 9F (243-267) Hamlet, Horatio
28 9G (268-307) Hamlet, Rosen, Gilden
29 9H (308-350) Hamlet, Rosen, Gilden, Oyuncular, Polonius
30 9I (351-sahne sonu) Hamlet
31 **10**A (1-20) Kral, Rosen, Gilden
32 10B (21-29) Kral, Polonius
33 10C (30-62) Kral
34 10D (63-sahne sonu) Kral, Hamlet
35 **11**A (1-222) Kraliçe, Polonius... Hamlet... Hayalet
36 11B (223-sahne sonu) Kral, Kraliçe, Rosen, Gilden
37 **12** Hamlet, Rosen, Gilden
38 **13** Kral, Lord... Rosen... Gilden, Hamlet
39 **14**A (1-31) Fortinbras, Komutan... Hamlet... Rosen, Gilden
40 14B (32-sahne sonu) Hamlet
41 **15**A (1-88) Kraliçe, Horatio, Lord... Ophelia... Kral...
42 15B (89-172) Kral, Kraliçe, Ulak, Leartes, Âsi/ler
43 15C (173-sahne sonu) Kral, Kraliçe, Leartes, Ophelia
44 **16** Horatio, Hizmetkâr... Denizci
45 **17** Kral, Leartes... Ulak... Kraliçe
46 **18**A (1-65) Mezarcı ile yardımcısı
47 18B (66-220) Mezarcı, Hamlet, Horatio
48 18C (221-sahne sonu) Mezarcı, Hamlet Horatio, Kral, Kraliçe, Leartes, Rahip, artı ölü Ophelia... (ek: Mezarcı ile meyhaneden dönen yardımcısı)
49 **19**A (1-71) Hamlet, Horatio
50 19B (72-169) Hamlet, Horatio, Ozrik (§ 163'te çıkar)
51 19C (170-178) Hamlet, Horatio, Lord
52 19D (179-197) Hamlet, Horatio...
53 19E (198-359) Kral, Kraliçe, Hamlet, Horatio, Leartes, Ozrik, Lord... (ek önerisi: Hayalet)
54 19F (360-son) Öncekiler, Fortinbras, Norveçli Komutan, İngiliz Elçisi

Yalnızca Shakespeare'in oyunları arasında değil, belki de bütün bir Batı kanonu içinde, doğrudan ya da dolaylı olarak hakkında en çok yorum yapılmış, bilimsel çalışmalara konu edilmiş, felsefe ve sanatın en bereketli düşünce uğraklarından biri olmuş, olmaya da devam eden bir klasik. Shakespeare'in en uzun oyunu. Üstelik üç ayrı çeşitlemesi, onların da farklı baskıları var. Oyunun kendi belirsizlikleri, çelişkileri ve gedikleriyle celp ettiği sonu gelmez yorumlama çabası da buna eklenince ortaya gerek metin gerek çeviri gerekse sahneleme açısından muazzam bir külliyat, repertuar, arşiv, enikonu işleyen, gelişen bir mekanizma çıkıyor.

"Kim sineye çeker kırbacını zamanın?
Kim katlanır zorbanın zulmüne, kibirlinin
Küstahlığına, aşkın hor görülmesine, yargıdaki acze,
Yetkinin kötüye kullanılmasına,
Vefanın satılık olmasına? Kim direnir
Basit bir hançerle huzura kavuşmak varken?
Kim katlanır bunca yüke
–ölüm sonrası ürkütmese?
Gidenin dönemediği meçhul ülke...
Bilinç işte böyle korkak eder bizi;
Bilinen illeti yeğleriz meçhule."

KIRMIZIKEDİ
kirmizikedi.com
/kirmizikediyayinevi
/krmzkedikitap
/kirmizikediyayinevi

₺12
KDV muafiyeti uygulanmıştır

ISBN 978-605-298-705-6